

FÖRSVAR UTBILDAREN

Vecka med krisberedskap

Innehåller bilaga
Redovisning 2016

Från Svenska Försvarsutbildningsförbundet

ANSVARIG UTGIVARE:
Kommunikationschef, Per Klingvall

CHEFREDAKTÖR:
Kommunikationschef Per Klingvall
e-post: info@forsvarsutbildarna.se

REDAKTÖR:
Tommy Jeppsson

REDAKTIONSSSEKRETERARE:
Anna Karlsson

ANNONSCHEF:
Kontakta 08-587 742 00 eller
info@forsvarsutbildarna.se

OMSLAGSBILD:
Beredskap för kris gäller alla. Det kan hända dig och mig. Foto: Chris Rawlins / Shutterstock.com

ADRESS:
Karlavägen 65, Stockholm

POSTADRESS:
Box 5034, 102 41 Stockholm

TELEFON:
08-587 742 00

TELEFAX:
08-587 742 90

BANKGIRO:
700-9152

E-POST:
forsvarsutbildaren@forsvarsutbildarna.se

HEMSIDA:
www.forsvarsutbildarna.se

ORIGINALFRAMSTÄLLNING/TRUCK:
Tryckerigruppen AB

ADRESSÄNDRINGAR:
adressandring@forsvarsutbildarna.se

Manusstopp för Försvarsutbildaren nr 4/17 är den 7 augusti 2017. Nr 4 kommer ut den 2 okt 2017.

Upplaga 25 000 ex/utgivning, 5 nr under 2017.

ledare

FÖRSVARSAUTBILDARVÄNNER

NÄR JAG SKRIVER den här ledaren har årets Riksstämman nyligen slutförts. Som brukligt var en bland många redovisnings- och beslutspunkter att summera och lägga det gångna verksamhetsåret 2016 till handlingarna. Det har varit ett år fyllt med frivilligverksamhet som till sin omfattning vi alla Försvarsutbildare kan känna stor stolthet inför – vårt förbund är framgångsrikt och efterfrågat!

I summeringen synliggörs också alla de nya uppdrag som tillkommit under senare år. De utgör en tydlig kvittens på Försvarsutbildarnas vilja och förmåga att ligga i framkant av utvecklingen taktat med omvärldsförändringar och att tidigt omhändertaga de stödbehov som uppstår hos våra uppdragsmyndigheter.

Ett utdrag ur 2016 års imponerande verksamhetsomfång kan du läsa om i den insticksbilaga som följer det här numret. Du som medlem har i högsta grad varit en del av denna framgång.

Delegaterna ur Försvarsutbildarnas 38 förbund – från Lannavaara i norr till Höllviken i syd – hade också att ta ställning till de motioner och propositioner som inkommit till Riksstämman. Här fanns tankar och idéer om och för framtiden. Men kanske är det ibland minst lika viktigt med diskussionen delegaterna och förbunden emellan som själva besluten. En fortsatt utveckling av Försvarsutbildarna kan bara ske genom delaktighet och gemensamt arbete även om det i enskildheter alltid kommer att finnas olika infallsvinklar. Styrkan i att Riksstämman bland flera andra beslut nu antagit en uppdaterad verksamhetsidé kan aldrig överskattas.

Vi Försvarsutbildare har på ett fåtal år utvecklats från att fungerat som en utbildningsmäklare för framförallt hemvärnets behov till att numera framgångsrikt också kompetensförsörja frivilligavtal, lämna kvalificerat utbildningsstöd, bidra till Försvarsmaktens rekrytering och därutöver sprida kunskap om totalförsvaret. Det senare gör vi genom att synliggöra all vår verksamhet, ge totalförsvarsinformation och att anordna försvarsdebatter. Men allt viktigare blir också kunskapsbyggandet om Försvarsmakten och krisberedskapssystemet bland ungdomar. Det gör vi genom vår omfattande ungdomsverksamhet.

Men, vi Försvarsutbildare är mer än att ses som en leverantör av kompetenser och tjänster till stöd åt våra uppdragsgivare. Som frivillig försvarsorganisation bidrar vi med folkförankringen av totalförsvaret och till den enskildes säkerhet genom medlemsaktiviteter på lokal och regional nivå. Ett medlemskap i Försvarsutbildarna är att manifesteras ett stöd åt ett starkt totalförsvaret med ingående frivilliga. Genom medlemsaktiviteter bidrar Försvarsutbildarna till ett mer robust samhälle.

Många är de utmaningar som väntar oss som frivillig försvarsorganisation – låt oss gemensamt möta dessa. Vi behövs i en alltmer orolig och osäker omvärld.

Jag önskar er alla en bra sommar!

BENGT SANDSTRÖM, Generalsekreterare

VI TAR KRISBEREDSKAP PÅ ALLVAR

I MITTEN PÅ MAJ genomfördes den första krisberedskapsveckan ute i landets kommuner. MSB har tagit initiativet till att starta upp en årligen återkommande vecka på temat "Vad gör du om världen vänds upp och ner". Krisberedskapsveckan syftar till att informera allmänheten om vad man själv ska tänka på om det uppstår kriser och samhällsstörningar som påverkar exempelvis elförsörjningen. Under veckan har ett stort antal av Sveriges kommuner på olika

sätt informerat sina innevånare om vad kommunen kan göra och vad de själva måste göra för att klara sig, i första hand under ett initialt skede. Vi i Försvarsutbildarna tog initiativet till att vara med genom att delta i kommunernas arrangemang eller själva arrangera föreläsningar på mer än 30 olika platser med över 1 000 deltagare.

Det är en viktig signal från oss att vi numera även genomför aktiviteter riktade till enskilda medborgare och allmänheten för att öka samhällets robusthet och vi möts med alltmer respekt från både enskilda medborgare och representanter för myndigheter m fl. De informatörer som deltar från vår sida gör ett storartat arbete. Den här förändringen har pågått något år och inleddes genom att CBRN-förbundet kunde ta på sig civila uppdrag för att stärka krisberedskaps-

systemet. Grunden för att vi kunde påbörja det här arbetet var den kompetens och den militära erfarenhet som förbundet och medlemmarna hade sedan tidigare. Idag har vi sex förbund som har ansvar för rekrytering eller utbildning där Psyopsförbundet är det senaste i raden genom utbildningar i informationspåverkan. Utöver det så är alla regionala förbund mer eller mindre inblandade i För din säkerhet! genom att de samordnar informatörerna och ska genomföra detta i sin ungdomsverksamhet. Alla förbund har ännu inte engagerat sig men dessa blir fler och fler. Vi är på god väg och strävar hela tiden efter att engagera fler.

Betydelsen av den här typen av insatser ökar hela tiden nu när totalförsvaret ska återstartas och medborgarna ska informeras vad som händer "Om kriget kommer", en devis som många av oss känner igen. Vi i Försvarsutbildarna tar detta på största allvar och ser det som naturligt att vara med och öka allmänhetens kunskap.

Som enskild medlem kan du ta del av detta genom att gå på någon av våra föreläsningar där du får lära dig om ditt eget ansvar, hur du packar din krislåda och vad du kan göra för att minska effekterna av en samhällsstörning. Vill du göra mer kan du alltid engagera dig som informatör genom att kontakta ditt förbund eller fråga kansliet.

Vi lever i en orolig omvärld med många osäkerheter men jag tänker inte låta det hindra mig från att resa och vara som vanligt under sommaren och hoppas att även du får njuta av en glad och skön sommar.

PER KLINGVALL, Kommunikationschef

Hans Klingvall blir ny utbildningsledare i region Mitt

Arbetet med att anställa en ny utbildningsledare i region Mitt är nu klart och vi välkomnar Hans Klingvall till Försvarsutbildarna.

Hans har tidigare arbetat på Högkvarterets produktionsledning med bland annat rekrytering och varit vår kontaktperson för Military Weekend. Han har även arbetat på en utbildningsgrupp och är sedan tidigare medlem i två frivilligorganisationer, ett bra sätt att följa utvecklingen i frivilligörelsen.

Det första uppdraget för Försvarsutbildarna blir att följa med förre utbildningsledaren Ulf Rogemar till Nijmegen i Holland för att kunna överta ansvaret för Nijmegenmarschen följande år.

Hans ser fram emot att få arbeta med nya spännande och stimulerande uppgifter i Försvarsutbildarna.

– Att få arbeta med kollegorna i syd och norr samt kansliet, och inte minst med alla engagerade medlemmar som utgör kärnan i verksamheten, kommer att bli mycket positivt och inspirerande. Att tillsammans med övriga frivilligorganisationer samarbeta med Försvarsmakten och civila myndigheter ska bli intressant och jag ser en tydlig utvecklingspotential i detta arbete. De frivilliga försvarsorganisationerna har goda möjligheter till positiv utveckling, och Försvarsutbildarna ska vara en föregångsorganisation i detta avseende, menar Hans.

Hans Klingvall anställs från slutet av sommaren och kommer att ha sin stationeringsort i Stockholm.

Foto: Per Klingvall

Totalförsvaret i Skövde

FÖRSVARSMINISTER Peter Hultqvist har deltagit i Försvarskonferensen i Skövde. Temat på årets konferens var totalförsvaret och totalförsvarsplanering ur olika perspektiv.

Försvarskonferensen arrangeras för femte året av Försvarsmaktsråd Skaraborg. Medverkande i årets arrangemang var bland andra representanter från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Polisen, Sveriges

kommuner och landsting (SKL) och Försvarsmakten vilka talade om olika aspekter rörande totalförsvaret.

– Genom en mer samordnad planering, gemensamma övningar, utbildning och gemensamt resursutnyttjande stärks förmågan både hos civila aktörer och hos Försvarsmakten, vilket är en förutsättning för ett fungerande totalförsvaret, säger Peter Hultqvist på regeringens webbplats.

Största övningen med Norrbottensförband sedan 1993

I HÖST GENOMFÖR Försvarsmakten Aurora 17, en stor försvarsmaktsövning där alla deltar: flygvapnet, armén, marinen, hemvärnet, säger Louise Levin som är informationschef på F21 i Luleå, till Norrbottenskuriren. Övningar inom vapenslagen sker regelbundet och årligen, men nu ska vapenslagen och olika myndigheter samöva och visa sina färdigheter tillsammans. Riksdagen har tydligt sagt att man vill att Sverige ska markera sin vilja och sina kunskaper tydligare.

– Vi är väldigt bra på det vi gör och behöver markera det tydligare, säger Louise Levin. Övningen pågår främst under senare hälften av september månad i höst.

Soldater från F 21 kommer att stationeras runt om i södra Sverige.

– Men vi ska också sköta flygverksamheten på Luleå Kallax flygplats under tiden, påpekar Louise Levin.

Vagnbesättningar från I 19 kommer att delta i Aurora, liksom enheter från F 21. Foto: Mats Carlsson / Försvarsmakten

Höjd beredskapsförmåga

MYNDIGHETEN för samhällsskydd och beredskap, MSB, finansierar olika utvecklingsprojekt från anslag 2:4 Krisberedskap på uppdrag av regeringen. För 2016 fördelades drygt en miljard kronor till statliga myndigheter, landsting, kommuner och frivilliga försvarsorganisationer. MSB har nu följt upp de åtgärder som aktörerna genomfört och redovisat det till regeringen. Det skriver MSB på sin webbplats.

Den samlade bedömningen är att krisberedskapsförmågan hos berörda aktörer har höjts. Samverkan mellan aktörerna har breddats och fördjupats. Länsstyrelserna har gett stöd till kommunerna i deras krisberedskapsarbete och kommunerna har stärkt sin förmåga med bidrag från anslaget. Samverkan inför allvarliga händelser har utvecklats inom och mellan länen. Även samverkan med Norge har utvecklats i och med sammankopplingen mellan Rakel och Nödnett. Kommunikationen har övats med norska aktörer och Rakel-

kommunikationen är ett stöd i de samverkansformer som utvecklats i de två gränslänen Dalarna och Jämtland.

Under 2016 slutfördes 108 utvecklingsprojekt av myndigheterna som i första hand bedöms ha stärkt befintlig förmåga. Flertalet projekt har syftat till att stärka inriktning och samordning. Projektens främsta målgrupper har varit berörd samhällssektor samt regionala och lokala aktörer.

Under året har 42 av alla 207 projekt varit till nytta i hanteringen av inträffade händelser: i många fall under flyktkrisens slutskede men även vid allvarliga sjukdomsutbrott hos djur, störningar rörande livsmedel och dricksvatten, avbrott i transporter och el, samt vid väderhändelser. De frivilliga försvarsorganisationerna (FFO) har genomfört 114 uppdrag under 2016 som finansierats av anslaget. Vid flera händelser har myndigheterna använt deras stöd i hanteringen.

Försvarsmakten inte intresserad av att hyra

Marinen förtöjer sina ubåtar i egna hamnar. Foto: Fj Johan Lundahl / Combat Camera / Försvarsmakten

FÖRSVARSMAKTEN tackar nej till att hyra ubåtshamnen vid Fårösund. Erbjudandet kommer från Ming Wai Lau, en kinesisk miljardär som vann upphandlingen när marinvarvet på Gotland såldes i våras.

– Ett ägande är inriktningen även fortsättningsvis, säger Göran Wahlström, chef för projektavdelningen på Fortifikationsverket, till Svenska Dagbladet.

Marinvarvet med tillhörande hamn såldes efter försvarsbeslutet år 2000. Efter 2004 har det varit i entreprenören

Joachim Kuylenstiernas ägo. När han i sin tur sålde var Försvarsmakten intresserad, men budet nobbades. Ny ägare blev Ming Wai Lau genom sitt svenska bolag Artmax.

– Försvarsmakten önskar full rådgivning över hamnen och är därför inte intresserad av något utlånande eller att hyra hamnen, varför ett ägande även fortsättningsvis är inriktningen, säger Göran Wahlström.

Expropriation är ett verktyg som ännu inte använts av Försvarsmakten för ubåtshamnen.

Rikshemvärnschefen blir generalmajor

VID EN CEREMONI vid Hemvärnets Stridsskola i Vällinge befordrade ÖB Micael Bydén den 31 maj Roland Ekenberg till generalmajor.

Roland Ekenberg har varit rikshemvärnschef med graden brigadgeneral sedan den 1 juli 2005.

– Beslutet att befordra rikshemvärnschefen är mitt eget. Med det vill jag understryka Hemvärnets viktiga roll i försvaret av Sverige, säger överbefälhavaren.

Rikshemvärnschef Roland Ekenberg. Foto: Annika Gustafsson/Försvarsmakten

Försvarsmakten säger nej till fjärrstyrning

LUFTFARTSVERKETs PLANER på att införa fjärrstyrning av Visby flygplats stöter på tungt motstånd. Försvarsmakten har nu gett verket sin syn på saken: Visby flygplats ska inte fjärrstyras.

– Försvarsmakten säger nej till LFV:s förslag kring fjärrstyrning av Visby flygplats. Det beror på att vi har verksamhet där, det är av det skälet, säger Jesper Tengroth, pressekreterare hos Försvarsmakten, till Sveriges Television.

Försvarsmakten har starka intressen i frågan. I anslutning

till Visby flygplats ligger flygbasen F17G som används bland annat för att tanka och serva Försvarsmaktens flygplan. Idag sköts flygledningen för dessa plan av flygledarna på Visby flygplats. I det samråd som pågår mellan myndigheterna säger Försvarsmakten att man utesluter fjärrstyrning eftersom det inte tar hänsyn till Försvarsmaktens behov. Det nya systemet skulle få väsentlig påverkan på Försvarsmaktens verksamhet.

”Gotland är som ett osänkbart fartyg”

Den amerikanske armégeneralen David G. Perkins har besökt Gotland. Foto: Astrid Amtén Skage / Försvarsmakten

NÄR DEN AMERIKANSKE armégeneralen David G. Perkins besökte Gotland var hans starkaste intryck att Gotland är att jämföra med ett osänkbart fartyg mitt i Östersjön. – Öns strategiska läge går inte att ta miste på, sa David G. Perkins på Försvarsmaktens webbplats.

Under tre intensiva dagar har den fyrstjärnige general David G. Perkins, som är chef för US Army Training and Doctrine Command, besökt Sverige. Han och hans delegation kom till Gotland, dels för att få information inför storövningen Aurora som kommer att äga rum i höst men också för att diskutera Sveriges och Gotlands strategiska läge i Östersjön och hur samarbetet länderna emellan kan utvecklas i framtiden.

– Det har varit ett väldigt givande besök och jag har lärt mig mycket. Sveriges Försvarsmakt ger alltid ett starkt intryck, sa general Perkins.

Arméchefen Karl LE Engelnbrektson var också med under besöket och han menar att det bilaterala samarbetet med USA är viktigt och att försvarssamarbetet kommer att fortsätta enligt tidigare inriktning.

– Vi har ett tydligt politiskt uppdrag att ha ett utbyte och samarbete med bland annat USA. För mig är det självklart att vi träffas så här och lär känna varandra bättre och lär oss om varandras förmågor, säger Karl LE Engelnbrektson på Försvarsmaktens webbplats.

Hemvärn och frivilligorganisationerna stödjer spridningen av flygvapnets krigsbaser

DEN 13:E MARS gavs beskedet från regeringen att Försvarsmakten tillförs ytterligare fordon för att kunna genomföra spridning av svenskt flyg vid krigsbaser. Enligt svar från Försvarsmakten kring bemanningen innebär detta delvis att hemvärn och frivilliga försvarsorganisationer kommer att stödja de utspridda flygbaserna med transporter och bemanning av fordon. Det skriver Lars Wilderäng på sin blogg Cornucopia.

Konkret tillförs en del av fordonen hemvärnet. Frivilliga försvarsorganisationer som exempelvis Bilkåren, Frivilliga Automobilkåren (FAK) och Frivilliga Motorcykelkåren

(FMCK) utbildar och bemannar tjänster hos bland annat hemvärnet, men också hos andra organisationer inom totalförsvaret, t ex Svenska Kraftnät. Man kan också tänka sig att Frivilliga Flygkåren (FFK) deltar i bemanningen i form av markpersonal.

Huruvida detta innebär att hemvärnet nu behöver rekrytera ytterligare personal och utökas i antal PRIO-rader framgår inte av svar Lars Wilderäng ställt till Försvarsmaktens produktionsavdelning. Rimligtvis innebär detta att fler personer behöver rekryteras, om man nu inte ska ha tillikauppgifter även inom hemvärnet.

Hemvärnet övar i Skåne, föreslås nu få ytterligare uppgifter. Foto: Joel Thungren / Försvarsmakten

Ledningsövning i totalförsvaret

UNDER TVÅ DAGAR har 100 personer från 13 olika myndigheter samlats i Västra Götalands län vid Göteborgs garnison för att tillsammans öva förmågan att hantera samhällsstörningar. Övningarna sträckte sig från den gråzon som finns innan krig utbryter till höjd beredskap och krig. Övningen, som planerades av representanter från Militärregion Väst, Länsstyrelsen Västra Götaland, Polisregion Väst och Västra Götalandsregionen, var den första i sitt slag på många år. Det skriver Forsvarsmakten på sin webbplats.

Totalförvarsplanering är en uppgift som staben för Militärregion Väst arbetar kontinuerligt med, allt ifrån möte på ledningsnivå mellan länsstyrelser, andra myndigheter och kom-

muner till olika typer av samverkansövningar, som denna.

I övningen deltog chefer på högsta ledningsnivå samt sakkunniga inom olika verksamhetsområden, såsom juridik och kommunikation. Fokus låg på samordning, inriktning och strategiskt beslutsfattande. Övningen genomfördes som en seminarieövning, där aktörerna växlade mellan gemensamt och eget arbete. Tre scenarier ingick i övningen. Det första handlade om komplexa samhällsstörningar i västra Sverige och hot mot samhällsviktig infrastruktur. Det andra bestod i att Sverige skulle genomföra världsstödd, vilket innebär att landet tar emot utländska förband. Det tredje scenariot handlade om att Sverige befann sig i krig.

Nästa cyberattack kan riktas mot din organisation

DE OMSKRIVNA IT-angreppen som riktats mot amerikanska och franska presidentkandidater är bara toppen på ett isberg. De stora IT-säkerhetsproblemen ligger på en annan nivå.

Alla företag och organisationer måste numera förbereda sig för att också deras verksamheter kan råka ut för ett riktat cyberangrepp, skriver tre krishanterare och kommunikationsrådgivare i en debattartikel på realtid.se.

Sedan förra året är statliga myndigheter skyldiga att rapportera IT-incidenter till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Bara under den första veckan rapporterades sju incidenter,

enligt Ekot. Företag och organisationer med olika storlek och verksamheter drabbas. En cyberattack kan kosta miljontals kronor, enligt MBS:s experter. När en svensk kommun fick drygt en veckas avbrott på sitt kommunnät kostade det till exempel 7 miljoner kronor.

Vad gör man? Ett första steg är att inventera organisationens kommunikationsberedskap för cyberrelaterade incidenter. Kommunikativa hot, risker och intressenter identifieras. Nästa steg blir att utifrån detta ta fram särskilda kriskommunikationsplaner. Regelbundna krisövningar bör sedan genomföras för att testa rutiner.

Cyberattacker kan mötas. Foto: Per Lunqe

Krisövning lockade hundratals nyfikna

LÖRDAGEN 29/4 visade Forsvarsmakten tillsammans med polisen, länsstyrelsen, Kustbevakningen, landstinget och räddningstjänsten exempel på hur man löser olika kris-situationer tillsammans.

Flygplan från frivilliga flygkåren visade upp sig vid Elevatorkajen i Kalmar, HMS Helsingborg hade kajshow och uniformsvisning och Sjöräddningssällskapet hade föreläsning med helikopter-räddningar i hamnbassängen.

Hemvärnet erbjöd åkturer i sina bandvagnar och från Marinbasen i Karlskrona showade dykare i glastankar. Allt under parollen "Tillsammans för ett robust Sverige".

– Det är viktigt för oss att träffas. Vi gör det tre gånger om året, de personliga mötena

är bra och sedan är det kul att visa upp för allmänheten hur vi jobbar, säger Birgitta Martinsson som är handläggare på krisberedskapsenheten Länsstyrelsen i Kalmar, till Sveriges Television.

Trots blåsig och kallt väder dök hundratals besökare upp och störst intresse var det runt dom olika båtar och fartyg från Marinbasen som låg upp-raddade längs Elevatorkajen i Kalmar. Många yngre och barn var nyfikna på fartygen som låg i hamnen.

– Ja, det är uppskattat med båtarna och fartygen och det är naturligtvis lättare att visa upp i år här i Kalmar. Förra året var vi i Växjö, säger Carolina Lorentzon Nilsson kommunikationsansvarig vid Marinbasen Karlskrona.

Ny MSB-rapport om hot, risker och sårbarheter i mediebranschen

DET SVENSKA medielandskapet har genomgått omfattande förändringar de senaste åren. Medierna möter en komplex hot- och riskbild, vilket tillsammans med det försämrade säkerhetspolitiska läget, medför att mediebolagens krisberedskap behöver stärkas. På samhällsnivå innebär utvecklingen utmaningar för demokratin och krisberedskapen, och för att möta dem kan satsningar behövas framöver.

– Mediernas självständiga rapportering och möjligheter att ostört förmedla nyheter är centrala beståndsdelar i vår demokrati och viktiga för samhällets funktionalitet. Om medierna drabbas av avbrott eller på annat sätt påverkas vid en större samhällskris riskerar det få allvarliga konsekvenser för människors liv och hälsa, säger Nils Svartz, tillförordnad generaldirektör för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), på myndighetens webbplats.

MSB bevakar utvecklingen inom medieområdet utifrån ett beredskapsperspektiv. För fem år sedan analyserade myndigheten hot, risker och sårbarheter i rapporten Mediebranschen 2011. Nu släpps Mediebranschen 2016 – hot, risker och sårbarheter i nära anslutning till årsdagen av 2016 års överbelastnings-

attacker mot flera svenska mediehus.

Medierna är samhällsviktiga som förmedlare av nyheter, samhällsgranskande journalistik och viktig samhällsinformation. Medierna utgör dessutom en central del i den kedja av system som förmedlar varningar och viktiga meddelanden från myndigheter till allmänheten under tider av kris, katastrofer och ytterst krig.

– Mediernas verksamhet bedrivs i mycket stor utsträckning i digitala miljöer och utvecklas i takt med digitaliseringen. De kan därför störas genom allt ifrån driftfel till cyberattacker, och det gör medierna sårbara, säger Richard Oehme, chef för Verksamheten för cybersäkerhet och skydd av samhällsviktig verksamhet vid MSB.

MSB har analyserat ett brett spektrum av risker och sårbarheter, för mediebolagen och på samhällsnivå.

Myndigheten har funnit att hot och trakasserier, skador på egendom och informations-säkerhetsrisker utgör de allvarligaste delarna i risk-bilden för mediebolagen. Parallellt har det försämrade säkerhetspolitiska läget skapat ytterligare behov av att mediebolagen stärker sitt arbete med säkerhet och beredskap.

Fantomen i nya kläder

DET UKRAINSKA FÖRETAGET SFTE "SpetsTechnoExport" har utvecklat en ny obemannad markfarkost (UGV) 6x6 med namnet "Fantom". Användningsområden är underhållsfordon, ambulans, rekognoseringsfordon, brandbekämpningsfordon och sist, men inte minst, vapenplattform. Erfarenheter från konflikten med Ryssland uppges ligga bakom utvecklingen av Fantom.

Fordonet fjärrstyrs via optisk fiber upp till 5 km alternativt via en krypterad radiolänk som uppges ha en maximal räckvidd om upp till 2,5 km beroende på terrängen. Skadade transporteras liggande på en enklare bår innanför ett räcke som fälls ut på fordonets sida. Det skriver FMV i Teknisk Und.

Ny gammal MiG-35 presenterad

DEN 26 JANUARI presenterade den ryska flygkonstruktionsbyrån Mikojan (MiG) det nygamla flygplanet MiG-35. Presentationen gjordes inför inbjudna delegationer från presumtiva exportkunder, press och försvarsbloggare. Det skriver Teknisk Und, Försvarets Materielverk.

MiG-35 är beteckningen på den version av MiG-29 som erbjöds Indien redan 2007 i samband med anskaffning av ett nytt multirollflygplan till det indiska flygvapnet. Den affären togs sedermera hem av franska Dassault med Rafale. Den MiG-35 som nu presenterades är en något nerskalad variant av den som erbjöds Indien. Samtidigt är det en klar förbättring jämfört med tidiga versioner av MiG-29.

MiG-35 är en vidareutveckling av MiG-29M som togs

fram under början av 1980-talet. MiG-29M utvecklades på sovjettiden som en ersättare till MiG-29 och provflögs första gången den 25 april 1985. Sex prototyper (alla ensitsiga) byggdes av MiG-29M. Utvecklingen av MiG-29M gick senare på sparlåga under många år på grund av Sovjetunionens upplösning och den ekonomiska situationen som Ryssland hamnade i. MiG-29M nådde därmed aldrig serieproduktion.

Utvecklingen satte fart igen i samband med att Malaysia inledde en anskaffning av nya flygplan under början av 2000-talet. MiG-35/MiG-35D har beställts av ryska försvarsdepartementet i en första serie om cirka tio flygplan. En beställning om ytterligare 27 flygplan förväntas under senare delen av 2017 eller tidigt 2018.

MiG-29 har uppgraderats. Foto: UAC MiG

Ny granatkastare från Patria

FINSKA PATRIA har vidareutvecklat granatkastarsystemet Nemo och integrerat det i en modifierad 20-fotscontainer. Under namnet Patria Nemo Container premiärvisades systemet på försvarsutställningen IDEX i Abu Dhabi i februari 2017, skriver Teknisk Und, Försvarets Materielverk.

Vapenstationen med en rekylrande 120 mm granatkastare har tidigare integrerats på medeltunga band- och hjulgående fordon samt på större båtar och mindre fartyg. Saudiarabien har köpt 36 system integrerade på det fyraxliga

chassiet till pansarskyttebilen General Dynamics LAV II.

Förenade Arabemiraten har köpt åtta marinanpassade Nemosystem avsedda för patrullbåtar av modifierad GHANNATHA-klass (baserad på transportbåt 2000). Till fördelarna med att använda en standardcontainer hör att de flesta standardlastbilar med flakväxlare, båt eller fartyg vilka kan lasta 20-fotscontainrar, även kan användas för att transportera vapensystemet till grupperingsplatsen. Eldinsats kan även göras med containern lastad på bäraren.

Patriagranatkastaren är integrerad i en container. Foto: FMV

Skydd mot obemannat flyg

EN TYDLIG TREND bland de nya produkter som visades på försvarsutställningen IDEX 2017 i Abu Dhabi var system för att detektera och bekämpa obemannade flygande farkoster och deras kontrollenheter, även kallade UAS ("Unmanned Aerial System") vilket omfattar både plattformen UAV ("Unmanned Aerial Vehicle") och kontrollenhet. Det skriver Teknisk Und, Försvarets Materielverk.

Skyddssystem mot UAS marknadsförs med olika funktioner och komplexitet. Det finns kompletta system för detektion och bekämpning vilka med en eller flera sensorer mäter in obemannade system med radar, elektrooptiska eller akustiska sensorer eller genom pejling av sändande komponenter. Därefter sker

bekämpning genom störning av kontrollsignaler och GPS/GLONASS. Som alternativ till dessa relativt stora och komplexa system marknadsförs enskilda komponenter som kan pejla markkontrollen alternativt farkosten om den emitterar något, exempelvis en videolänk.

Bekämpning kan ske genom en batteridrivna flerbandsstörare vars antenner är monterade på en gevärstock. Det marknadsförs även fast monterade versioner av störare vilka kontinuerligt stör adekvata frekvensband. Dessa system är lämpliga för skydd av till exempel fängelser. De större systemen marknadsförs för skydd av känslig infrastruktur, såsom kärnkraftverk, flygledartorn och liknande.

FÖRSVARSBEREDNINGEN BÖRJAR MED TOTALFÖRSVARET

Tre frågor ska försvarsberedningen finna svar på redan i år. Först ut är totalförsvaret.

– Vi börjar med totalförsvaret, säger Björn von Sydow.

I SKUGGAN AV EN allt hetare säkerhetspolitisk situation i Östersjöregionen jobbar försvarsberedningen med flera frågor. Uppdraget från regeringen och försvarsminister Peter Hultqvist är bland mycket annat att ge förslag för den fortsatta inriktningen av totalförsvaret, föreslå hur cyberförmågan i Försvarsmakten kan utvecklas och titta på samarbeten med andra länder, Finland särskilt.

BÖRJAR FRÅN GRUNDEN

Totalförsvaret och det civila försvaret står högt på försvarsberedningens åtgärdslista.

– Vi ska bli färdiga med delbetänkandet i december. Det ska handla om totalförsvaret, säger Björn von Sydow, tidigare försvarsminister, som är ordförande för försvarsberedningen.

Försvarsberedningen börjar från grunden, för att bygga det totalförsvaret eller civila försvaret försvarsminister Peter Hultqvist vid flera tillfällen sagt inte finns. När det gamla civilförsvaret monterades ner försvann också den struktur som det var uppbyggt av, inte bara lager utan även organisationen. 50 000 frivilliga

hemskyddsombud som organiserades av Civilförsvarsförbundet avtackades. När försvarsberedningen nu ska utreda ett nytt civilt försvar, är frivilligfrågan en del av utredningen.

Hur tänker ni runt civilt försvar och frivillighet?

– Vi kommer att se på både frivillighet och plikt. Det är också så man har det i våra nordiska grannländer, med lite olika varianter. Vi utgår från läget av höjd beredskap och krig, men det är klart att en sådan organisation också kan fungera i olika former av krishantering.

INGEN KOPIA

Men situationen är ny. Inrikesminister Anders Ygeman vill inte kopiera den struktur och de förmågor som fanns under kalla kriget. Livsmedelsförsörjning, sjukvård, transporter och cybersäkerhet är funktioner som försvarsberedningen ska utreda. Hur ska de byggas upp? Det är en stor fråga för försvarsberedningen.

Björn von Sydow och medlemmarna i försvarsberedningen är medvetna om hur viktig den civila delen av totalförsvaret är. Utan den kan inte den militära delen fungera. Med stora delar av det militära försvaret avvecklat väljer nu regeringen att låta försvarsberedningen börja utreda hur det som är helt avvecklat kan byggas upp igen, således det civila försvaret. Ett första steg från regeringen är pengar till länsstyrelserna. 75 miljoner i tilläggsbudgeten går till det civila försvaret.

STARKT CIVILFÖRSVAR

Vad ska det civila försvaret göra?

– Till att börja med befolkningsskyddet, sjukvård vid höjd beredskap eller i krig. Försörjningsfrågor som livsmedel, drivmedel, läkemedel och psykologiskt försvar. Vi måste hitta tekniska lösningar.

Ett starkt civilt försvar, och nu arbete för att få till stånd det, ger enligt Björn von Sydow en signal till omvärlden.

– Det är en spelbricka. Att Sverige bygger ett starkt civilt försvar, den spelbrickan lägger vi nu och den ser en möjlig angripelse.

Försvarsberedningens stora fråga att börja med vid sidan av totalförsvaret och cyberförmåga är samarbete med andra länder. Har ni tittat på sådant samarbete?

Ja. Vi ska särskilt undersöka samarbetet med Finland, men också med de andra nordiska länderna. Vi ska gå igenom EU-systemet och vårt Natosamarbete och vi ska överväga vårt bilaterala samarbete med Storbritannien och USA, säger Björn von Sydow.

TEXT OCH FOTO: PER LUNQE

NU ERBJUDER VI PAKET AV MEDLEMSAKTIVITETER

SOM EN DEL I ATT ÖKA MÖJLIGHETEN för våra medlemmar att engagera sig i olika utbildningar har vi tagit fram ett antal medlemsaktiviteter. Aktiviteterna är en del av att vi vill få fler att på olika sätt få valuta för sitt medlemskap och öka gemenskapen inom förbund och föreningar samtidigt som vi stärker folkförankringen av totalförsvaret. Aktiviteterna skall vara av sån omfattning och typ att det inte krävs att man har ett avtal med Försvarsmakten eller inom krisberedskapssystemet och

de ska genomföras lokalt ute i förbund och föreningar. Beställningarna går genom era förbund till vår utbildningsavdelning så kontakta din förbundsrepresentant om ni är intresserad av något särskilt. De har en mer detaljerad lista. Flertalet aktiviteter finns färdiga redan nu medan andra får färdiga planer och instruktörer under hösten.

TEXT: PER KLINGVALL

AKTIVITETER SOM FÖRBUND OCH FÖRENING SJÄLVA ANORDNAR OCH SOM STÖDS CENTRALT MED EKONOMI:

Friskvård: Marschträning, soldatprov och annat som förbund själv kan ordna

Skytte: Lokala och regionala skyttetävlingar

Utbytesaktiviteter mellan förbund

Studiebesök: Vid totalförsvarsanläggningar, museer och liknande

Totalförsvarsdag för frivilliga

AKTIVITETER DÄR VI CENTRALT STÖDGER MED FÄRDIGA KURSPLANER, INSTRUKTÖRER OCH EKONOMI:

Sjukvård

- Hjärt- Lungräddning
- Åtgärder vid trafik- och andra olycksplatser
- Åtgärd vid hastigt insjuknande

Media och informationsmiljö

- Att umgås med media
- Informationspåverkan som samhällsstörning
- Påverkansoperationer mot Sverige

Försvarsinformation

- Rysslands intressen
- Rysk militärutveckling
- Fördjupning i rysk förmåga

Överlevnad

- Allmän information om olika åtgärder vid samhällsstörningar

SOLDATPROV SOM MEDLEMSAKTIVITET

Försvarsutbildarna Södermanland arrangerade ett soldatprov, där både vuxna och ungdomsmedlemmar deltog. Även hemvärnssoldater och anhöriga var inbjudna.

SVETT SOM RANN, fötter som ömmade och trötta muskler. Det var några av ingredienserna för de 34 deltagarna i soldatprovet -17 i Nyköping, Södermanland.

NÄSTAN ALLA

32 klarade av de tre svettiga milen genom sörmländsk natur, både i skog, på grusväg och asfalt. Vädret varierade med stark sol under förmiddagen som övergick i mulet väder på eftermiddagen.

- Alla var väldigt duktiga, både deltagare och funktionärer. Jag är mycket nöjd med allas resultat, säger Pyrola Gustafsson som var övningsledare och ungdomsledare för ungdom Nyköping och Oxelösund. Pyrola är också kurschef för baskurser avseende regional ungdomsutbildning.

5 STATIONER

Utmed marschsträckan fick deltagarna svara på 16 olika lätta och svåra frågor med försvarsmaktsanknytning samt tävla individuellt på 5 olika stationer, t ex kast med boll och avståndsbedömning.

Efter marschen serverades korv med bröd och den som ville kunde duscha i en upprättad fältdusch. Flera av deltagarna har även gått soldatprovet förut, en av dem hade gått totalt 16 gånger, bra jobbat!

TEXT OCH FOTO: PONTUS STENBERG

Glada miner trots lång väg.

FÖRSVARSMAKTEN: "VI KLARAR 4 000"

Blivande rekryter på väg mot utbildning. Foto: Louise Levin / Försvarsmakten

Lilla bilden: – Det behövs ett nytt försvarsbeslut om vi ska utbilda 8 000 rekryter, säger Peter Tagesson. Foto: Per Lunqe

FÖRSVARSMAKTENS GRUNDUTBILDNING fortsätter men med värnplikt. Det blir lika många rekryter nästa år som Försvarsmakten tidigare planerat för, således en ökning från 3 500 till 4 000 rekryter. Planeringen fortsätter. Nytt blir regelverket och personalhanteringen.

– Förbanden är orienterade. Vi kommer att göra om reglementet för grundutbildningen och för repetitionsutbildning. Detta kommer att finnas som utkast före årsskiftet, säger överste Peter Tagesson som är rekryterings-samordnare på Försvarsmakten.

Blir det förändringar?

– Det som kommer att förändras kan vara förmånpaketet, hemresor varje tjänstefri helg i stället för som nu.

ANSTRÄNGT

Premien?

– Där väntar vi på ett politiskt beslut. Premieutformningen i dag bygger på godkänt resultat, på (förra) plikt-tiden fick man ett utryckningsbidrag, vilket baserades på hur länge man utbildades och knöts inte till fullständig och godkänd utbildning.

Finns det tillräckligt med officerare för att utbilda de värnpliktiga?

– Det är ansträngt på officerssidan, men det är ingen skillnad på att utbilda 4 000 rekryter enligt dagens förordning eller om vi gör det under plikt. Det handlar om hur vi fördelar personalen, säger Peter Tagesson.

Försvarsmakten kommer att kunna hantera 4 000 värnpliktiga.

– Samtidigt är det hög belastning på en del förband.

ANNAN UTFORMNING

När det blir 8000 värnpliktiga?

– Det Försvarsmakten svarat, är att gå från 4 000 till 5 000 rekryter då kostar det 600 miljoner kronor. Ska

vi gå över 5 000, då är det en annan utformning av Försvarsmakten.

Då blir det en större volym?

– Grundutbildning och att vidmakthålla stående förband med hög tillgänglighet, internationella bidrag och beredskap, det tar tid att utveckla, antingen blir volymen större eller så måste man välja bort något annat. Det här måste in i en försvarsbeslutsperiod, säger Peter Tagesson.

I nästa försvarsbeslut?

– Inom ramen för ett försvarsbeslut kan det bli en dialog med Försvarsmakten, om volymen ska öka, vad ska Försvarsmakten göra och när, med hänsyn till de förutsättningar som ges.

MÖTA VOLYM

Personalförsörjningsutredningen pekar på 8 000 rekryter 2020?

– Det är vad utredningen sagt. Det är en process som måste få ta sin tid. Det handlar om ekonomi, om personal, om materiel och om infrastruktur för att kunna möta den volymen.

Logement och övningsfält?

– Ja. Allt med byggnader och för övningar, säger Peter Tagesson.

Det finns inte i dag?

– Det måste vi titta på. Logement som en enskild fråga så finns de. Men de fysiska platserna ska finnas där vi har officerare. Det måste bli ett helhetspaket, därför krävs det en beredning.

Vad ska de värnpliktiga användas till?

– Det är samma krigsorganisation som vi utbildar mot i dag, alltså heltids-, deltidförband och hemvärnet. Alla blir krigsplacerade, säger Peter Tagesson.

TEXT: PER LUNQE

UNGDOMAR VIDGAR VYERNA

Den 25-26 maj genomförde OSSE en ungdomskonferens i Spanien på temat "Working with Youth for Youth: Strengthening security and cooperation online". Tillsammans med ett hundratal andra ungdomar från Europa och Centralasien deltog Asterix från Försvarsutbildarna.

JAG MEDVERKADE i en arbetsgrupp om sociala medier och motverkandet av radikaliserings och extremism. Att kunna träffa andra unga ledare och eldsjälar från en bredd av ungdomsorganisationer från över 60 länder ger många nya perspektiv, men samtidigt också insikten om att vi har väldigt mycket gemensamt, kanske mer än tidigare generationer. Unga personer är idag mycket mer internationella och nära varandra än tidigare generationer, mycket tack vare informations- och kommunikationsteknologins utveckling. Därför var det fullt naturligt att kommunikationsteknologi var återkommande i diskussionerna, både i form av problem och lösning på dessa. Det gläder mig att bland de tio rekommendationer till OSSE:s medlemsstater som konferensen antog så är det ett flertal som de frivilliga försvarsorganisationerna, och Försvarsutbildarna redan idag har verksamhet som innefattar. Vår utbildning För din säkerhet! som bland annat lyfter just cybersäkerhet på individnivå är en av dessa. Genom framförallt vår ungdomsverksamhet så agerar vi katalysator för ungdomars intresse för freds- och säkerhetspolitiska frågor, men även fostrandet av goda samhällsmedborgare, vilket identifierades som en framgångsfaktor för bl a motverkandet av våldsbejakande extremism. Försvarsutbildarna, tillsammans med de andra frivilliga försvarsorganisa-

tionerna med ungdomsverksamhet, kan utgöra viktiga aktörer för att få unga engagerade och inkludera i lösandet av säkerhetspolitiska frågor. Vårt nya upplägg med kurser inom ungdomsutbildningen utgör en bra grund för att kunna utveckla ungdomsverksamheten med t ex fördjupning i säkerhetspolitik och andra relevanta ämnen.

Slutligen så är en av de viktigaste insikterna från denna konferens att världen idag är väldigt liten och även frågan om nationellt försvar och krishantering är i förlängningen internationell, vilket vi bör ta i beaktning vid utformandet av vår ungdomsverksamhet.

TEXT OCH FOTO: ASTERIX EKEROW WITTINGHOFF

FAKTA OSSE:

Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europa är världens största regionala säkerhetsorganisation med 57 medlemsstater och 11 partnerländer. OSSE utgör ett forum för samarbete och politisk dialog med utgångspunkt i tre säkerhetspolitiska dimensioner: en politisk-militär, en ekonomisk och klimatmässig samt en mänsklig.

Unga behöver lära mer om säkerhetsfrågorna.

De två guldmedaljörerna Bernt-Åke Nensén och Ulla Reimers.
Foto: Per Klingvall

Arméchefen, generalmajor Karl LE Engelbrektson, håller föredrag om arméns utveckling. Foto: Per Klingvall

RIKSSTÄMMAN 2017

TILL ÅRETS RIKSSTÄMMA 10-11 juni hade cirka 120 ledamöter och gäster mött upp till ett Fårö i strålande sommarväder under värdskap av gotlandsförbundet och Fårö kursgård. Stämman öppnades traditionellt till tonerna av Försvarutbildarnas igenkänningssignal var- efter förbundsordföranden Lars Frisk hälsade deltagarna välkomna. Han talade om vad som åstadkommit under året och tryckte på det breda utbud av kurser som erbjuds. Hans budskap var att vi stärker samhällets säkerhet där kärnan i vår verksamhet utgörs av engagerade förbund och föreningar där våra medlemmar är en viktig del av folkförankringen.

Förbundsordföranden tog också upp omvärldsläget utgående ifrån en tilltagande osäkerhet där Ryssland, Nordkorea, IS, ett uppluckrat EU och en ny administration i Washington sammantaget underbygger en tilltagande osäkerhetskänsla bland såväl politiker som medborgare.

Försvarsutbildarna ska utgå ifrån att försvaret av svenskt territorium prioriteras vilket innebär att säkerheten byggs inifrån och ut, att ett civilt försvar ska återupbyggas samt att en bättre personalförsörjning är på väg att skapas genom ett återinförande av värnplikten. Lars Frisk betonade att Försvarsutbildarna är efterfrågade, att vi är en viktig del av folkförankringen, att ungdomsverksamheten är framgångsrik, att vi är framåtriktade och framgångsrika med många verksamhetsområden och att i en situation där omvärldsläget stavas osäkerhet så stavas vår verksamhet säkerhet, för såväl samhället som individen.

FLER MEDLEMMAR BEHÖVS

Framtida utmaningar finns. Ett intensifierat rekryteringsarbete behövs där målet är 30 000 medlemmar för att vi ska kunna uppfylla våra åtaganden. Vi behöver behålla de vi rekryterar och öka deltagandet i GU-F.

Försvarsutbildarnas senaste tillskott är de Militära Självvårdarna där Mats Norrman presenterade en verksamhet som innefattar ett 100-tal präster som ska täcka upp behoven för Försvarsmakten. Behovet av att tillfredsställa en religiös mångfald betonades.

ENGAGERAD ARMÉCHEF

Arméchefen generalmajor Karl LE Engelbrektson höll en intressant presentation där behovet av frivilligheten tydligt betonades. Generalen lyfte fram de sammantagna konsekvenserna av globaliseringen, urbaniseringen och digitaliseringen där konsekvenserna av läget i omvärlden beskrevs som att alldeles för mycket pågår samtidigt och han betonade att allt hänger ihop med allting.

Ett viktigt budskap som arméchefen gav var att marktrupp sätts in när politiken menar allvar vilket kan omskrivas med att markstridskrafter är det sista en nation får hjälp med. Personalförsörjningen angavs vara den viktigaste frågan inom armén. Detta eftersom Försvarsmakten inte lyckas fylla upp organisationen. Av det skälet är det av utomordentlig betydelse att genomförandet av värnplikten blir en framgång. Arméchefen sa också att andra förband än de som nu inryms i arméns organisation kommer att behövas som exempelvis lokalförsvarsförband.

En tydligare ställning för försvarsgrenarna är att vänta där framtida lokalisering för arméns ledning sannolikt blir Kungsängen och marinens respektive flygvapnets dito Muskö respektive Uppsala. Förutom ny lokalisering är minskad centralisering där uppgifter i ökad utsträckning "trycks ut" i organisationen ett mål. Militärregionernas ställning tydliggörs med egna chefer där ett antal regementschefer frigörs från den territoriella uppgiften. Arméchefens slutord handlade om den kunskapspool som finns i frivilligorganisationerna och Försvarsmaktens behov av dessa kompetenser. Ungdomsverksamhetens betydelse lyftes särskilt fram.

STOR OMSTÄLLNING

I samband med förhandlingarna redovisade överstyrelsens ordförande Bertil Garpland en verksamhetsberättelse som tog utgångspunkt i ett tioårigt perspektiv med startåret 2007. Därefter har Försvarsutbildarna gått ifrån ett mycket stort utbildningsbehov för mobiliseringsförsvaret till en ny roll där totalförsvarsaspekten genererat såväl utbildning för de civila som militära behoven.

Exempelvis ska 1 000 specialister rekryteras till hemvärnet samt 320 civila befattningar, liksom av specialistkaraktär. Fjolåret uppvisade 46 000 utbildningsdagar med 8 000 deltagare i centrala och regionala kurser förutom att cirka 2 300 ungdomar ges en meningsfull sysselsättning. Också Bertil Garpland tryckte på betydelsen av att vi når ett medlemstal på cirka 30 000 medlemmar för att långsiktigt klara våra uppgifter.

En givande första dag avslutades med medaljutdelning där Ulla Reimers och Berndt Åke Nensén erhöll förbund-

ets förtjänstmedalj i guld för många års värdefulla insatser. Under kvällens samkväm underhöll några representanter från fältartisterna med mycket vacker sång.

HEMVÄRNSUTREDNINGEN

Dag två inleddes med att överste Mattis Ardin som är chef för ledning Gotland talade om den hemvärnstudie som ska redovisas senare i år och som innefattar perioden fram till 2025, således ett tidsspänn som är relativt kort. Utgångspunkt är en mera sammansatt och fragmenterad hotbild där Ryssland är dimensionerande, vars doktrin utgår ifrån att alla medel får nyttjas för att nå de politiska målen. Av detta kan slutsatsen dras att objektskyddet blir viktigt.

Studerade koncept är ett med tyngre förband vilket skulle innebära en förstärkning till armén, ett koncept med objektskydd i fokus, således i linje med nuvarande organisation samt ett alternativ med en mera polisiär inriktning. Det senare ansågs tveksamt utifrån lagstiftning. Valt alternativ för fortsatt arbete är en utveckling av alternativet med fokus på objektskydd.

AKTIVITET AVGÖRANDE

Från söndagens avslutande förhandlingar ska nämnas att den nya verksamhetsiden bifölls, varmed en givande riksstämma var till ända. Ett tydligt budskap från de båda dagarna är att nyckeln till framgång för Försvarsutbildarna finns hos aktiva förbund och föreningar.

TEXT: TOMMY JEPSSON

MÖTESPLATS FÖR SÄKERHETSPOLITIK I ALMEDALEN

FPA, FÖRSVARSPOLITISK ARENA och projektmedlemmarna jobbar nu med att skapa en arena i Almedalen där försvars- och säkerhetspolitiska frågor samt frågor som rör samhällets krisberedskap får en egen mötesplats.

– Försvarspolitisk arena är unik i det att den samlar seminarier inom försvars-, säkerhetspolitik och krisberedskap på en och samma plats. Försvarspolitisk Arena är öppen för alla, säger Ebba Lundin som är programansvarig på Folk och Försvar och projektledare.

BLICKAR FRAMÅT

Försvarspolitisk Arena har funnits med i Almedalen sedan 2012 och fortsätter i sommar 2 till 7 juli i Visby. Det blir fullspäckade dagar med seminarier, mingel och möten. Varje dag inleds med ett morgonpass där

försvarspolitiker tillsammans med ungdomspolitiker från samma parti får svara på aktuella försvars- och säkerhetspolitiska frågor, men också blicka framåt och ge idéer om hur försvarspolitiken kommer att se ut.

Seminarieämnen som i skrivande stund är klara är bland annat läget i Östersjön och närområdet, om näringslivet i totalförsvaret, folkförankring, veteranpolitik, cyberförsvar, EU:s krishanteringsförmåga och att attrahera unga till försvaret. Projektgruppen som förbereder och arbetar med arenan har träffats en gång i månaden med början i februari.

– Det är mycket praktiska frågor, allt ska fungera under veckan så det behövs ett utvecklat samarbete med tydliga roller. Vi hjälps alla åt i projektgruppen att bolla ämnen på tänkta frågor att ställa under morgonpassen till politikerna, och även seminarieämnen så att inte seminarier krockar ämnesmässigt, säger Ebba Lundin.

Försvarspolitisk Arena driver inte bara seminarier utan också ett café där det bjuds på fika i anslutning till den centralt belägna mötesplatsen på S:t Hansgatan. Seminarierna har webbsänts sedan 2012 och det kommer att bli webbsändningar i år också.

TEXT: PER LUNQE

INFORMATIONSKRIGFÖRING OCH SOCIALA MEDIER – HUR RÖR DET MIG?

Det talas ofta om informationskrigföring, hybridhot, fake news och behovet av psykologiskt försvar. I konflikter används sociala medier allt mer aktivt. Stater kan använda dem för att försöka påverka en opinion och aktivister kan nyttja Facebook för att bjuda in till händelser, använda Twitter för att koordinera och YouTube för att visa det för världen. Många frågar sig: hur rör det egentligen mig? Nedan får du svar på några vanliga frågor som rör dig.

ATT PÅVERKA NÅGON med list framför våld är lika gammalt som krigföringen. Även fejkade nyheter och försök att påverka opinionen i en önskad riktning är något som skett lika länge som olika medier funnits. Människor är människor, och de psykologiska tekniker som använts har varit i stort sett desamma genom historien.

Vad som har förändrats är att det idag genom sociala medier är möjligt att nå en bredare målgrupp. Detta gör att möjligheterna liksom fallgroparna är något som måste beaktas av alla.

DÖR TRADITIONELLA MEDIER?

Nej, men de har, och kommer att fortsätta att förändra hur människor får sin information. När tv blev en självklarhet i varje hem förutspådde vissa att radion skulle dö ut. Men snarare ser vi att introduktionen av nya medier omfördelar hur människor får och söker information.

Den stora skillnaden med sociala medier är att alla kan bidra på ett sätt som inte tidigare var möjligt. Detta skapar även ett större överflöd av information vilket ger större möjligheter men även ställer större krav på individens förmåga till informationssökning och källkritik.

VAD ÄR EN FILTERBUBBLA?

Detta är något som tydligt skiljer sociala medier från traditionella medier. När du läser en vanlig dagstidning får du en jämn fördelad blandning av utrikesnyheter, inrikesnyheter, politik och ledarsidor. En bärande del i denna rapportering är att den generellt strävar efter en balanserad och objektiv rapportering där alla parter får komma till tals.

Sociala medier bygger däremot på att hjälpa dig att nå den information du önskar eller hitta personer med samma intressen. Om du till exempel är ornitolog

och söker ofta på fåglar kommer du automatiskt att få förslag på artiklar om fågelskådning, länkar till butiker som säljer utrustning för fågelskådning och förslag på personer i din närhet som också är fågelskådare. Detta är självklart bra när det gäller hobby, men ersätt "fågelskådning" med begrepp som "främlingsfientlighet" så riskerar vi snabbt att få en filterbubbla där människor endast bombarderas med nyheter som förstärker deras tidigare uppfattningar och att information, åsikter och argument som motsäger detta aldrig når dem.

Det enklaste sättet att undvika att hamna i en filterbubbla är att söka information från flera källor. Man bör också fråga sig: Vem står bakom den här informationen, vad vill den personen att jag skall tänka, tycka, känna eller göra och i vilket syfte?

SOCIALA MEDIER KARTLÄGGER FÖRSVARSANSTÄLLDA?

Ja, underrättelsehotet finns alltid och det har ökat markant under de senaste åren. Både Försvarsmakten och Säkerhetspolisen har öppet varnat för att främmande makt genomför underrättelseinhämtning via sociala medier. Du behöver inte bli paranoid men ska heller aldrig vara naiv – det finns anledning att vara vaksam.

Var vaksam på vänförfrågningar från människor du inte känner. Om du är osäker så kontrollera profilens information, sök på de profilbilder som används eller helt enkelt fråga personen hur ni känner varandra.

Det är viktigt att minnas att alla underliga saker på internet inte har med främmande makts underrättelsetjänst att göra. Även mängden identitetskapningar och andra ekonomiska bedrägerier har ökat. Men detta utgör bara ytterligare en anledning till medvetenhet om risker på sociala medier.

Sociala medier används allt mer inom informationskrigföringen. Detta berör Försvarsmakten på många sätt, men många frågar sig säkert hur rör det mig och hur ska jag förhålla mig när jag använder sociala medier i vardagen? Foto: Johan Lundahl / Försvarsmakten

Var vaksam även på om någon startar konton i ditt namn eller försöker samla information genom att ta sig in på dina konton. Du bör byta lösenord regelbundet och undvika att använda samma till flera tjänster. Detta kan tyckas uppenbart, men alltför många slarvar av enkelhet. Som extra skydd kan du idag använda tvåfaktorauslösningskod för de flesta tjänster, till exempel genom att du får en sms-kod som krävs för att logga in. Detta är ett enkelt sätt att försvåra hackning eller kapning av dina konton.

ÄR JAG INTRESSANT OM JAG INTE VET NÅGOT HEMLIGT?

Jodå. Det finns två viktiga saker att komma ihåg.

Alla inom totalförsvaret är del av ett större pussel. Precis som i verklighetens pussel bidrar varje liten bit till att berätta något om helheten. Bara för att du inte vet något hemligt betyder det inte att det saknas skyddsvärd information om det du jobbar med – sådant som kan utgöra tydliga pusselbitar. Förbandet skall ange detta men det är alltid ditt ansvar att kontrollera om du är osäker innan du postar något på sociala medier.

Generellt bör du undvika att nämna detaljer, både vad ni övar eller var ni gör det. Du kan med fördel slå av positioneringstjänsten i din telefon när du inte använder den. Om så krävs kan det ibland vara enklare att lämna telefonen hemma och berätta om övningen först i efterhand.

Lämpligt nog är det ofta intressantare för utomstående att läsa om hur roligt ni har i gruppen och hur ni njuter av solen på övningsfältet än att specificera detaljer som ni övat.

Om underrättelsehotet är stort bör väl inte militära förband och militära befattningshavare finnas på sociala medier?

Nej, de stora fördelarna med att finnas på sociala medier överstiger riskerna det medför. Att Försvarsmaktens medarbetare och många frivilliga finns och syns på sociala medier är idag nästan en förutsättning.

Sociala medier är ett forum för diskussion och debatt. De möjliggör även att du kan upprätthålla nätverk med andra yrkeskunniga och lära dig mer inom ditt område. Om du väljer att delta i debatten så tänk på att alltid själv hålla en god ton i diskussioner och hjälp andra att göra detsamma genom att framföra dina argument sakligt. Att vi ibland har olika åsikter är fullt normalt, till och med ofta en förutsättning för att kunna föra utvecklingen framåt. Begrepp som "fri debatt" eller "högt till tak" får aldrig användas som frikort för personangrepp eller att uttrycka sig raljant eller respektlöst.

Varje medarbetare och frivillig är en viktig ambassadör för organisationen. Den bild som dina släktingar och vänner får av försvaret kommer sannolikt inte att komma från officiella dokument utan främst av att du ger dem en inblick i den verksamhet som genomförs. Utöver det är personliga förebilder oerhört starka drivkrafter i rekrytering. Sociala medier gör det enklare för oss inom organisationen att utgöra förebilder för våra kommande medarbetare.

På grund av detta uppmuntrar Försvarsmakten alla medarbetare och frivilliga att använda sociala medier för att beskriva och debattera sin tjänst och verklighet.

Vill du läsa mer? Försvarsmaktens Handbok i sociala medier ger en bra genomgång av olika medier likväl som myndighetens riktlinjer för att använda dem.

TEXT: DAVID BERGMAN

Maria Langen berättar vad man ska göra i en kris. Foto: Per Lunqe

Det var gott om deltagare i Sollentuna. Foto: Per Lunqe

Krislådan var med på alla föreläsningar. Foto: Per Lunqe

KRISBEREDSKAPSVECKAN MED FÖRSVARSBILDARNA

Det blev en massiv vecka i kommunerna när Försvarsbildarna lärde ut hur man ska klara sig utan vatten, el och när butikerna inte har någon mat. "Vi är på rätt väg" säger Bertil Garpland, ordförande i Försvarsbildarnas Överstyrelse.

KRISBEREDSKAPSVECKAN ÄR EN VECKA för att höja medvetenheten om hur man klarar sig när elen inte kommer, vattnet inte rinner ur kranarna och när livsmedelshyllorna i butikerna gapar tomma. Veckan är ett MSB-projekt med landets kommuner och denna första vecka, den kommer igen nästa år, så deltog över 230 kommuner. Frivilliga försvarsorganisationer stod för en stor del av evenemang. Förutom Försvarsbildarna fanns även Svenska Lottakåren och Civilförsvarsförbundet med. Kommunernas Frivilliga resursgrupper (FRG) ställde upp på flera platser.

29 FÖRELÄSNINGAR

Försvarsbildarna genomförde totalt 29 föreläsningar i 26 kommuner om För din säkerhet! under veckan. Dessutom anordnade Försvarsbildarna åtta andra event som att visa krislådor på en fritidsgård och berättade om urban överlevnad på ett kulturcentrum i Sundsvall.

Försvarsbildarnas informatörer tillsammans med kontaktpersonerna från förbunden gjorde jobbet i samarbete med kommunerna men samordningen skedde centralt.

– Just krisberedskapsveckan krävde samordning centralt. Vi har förstås inte bara haft kontakter med MSB utan även med kommuner. Praktiska frågor som framtagande av materiel och en gemensam anmälningsfunktion har vi hjälpt till med på kansliet, men annars har genomförandet skett genom förbunden och deras informatörer, säger Per Klingvall som ansvarar för frågor om civil beredskap på Försvarsbildarna.

FÖRBEREDDE EN KORTVARIANT

För din säkerhet! är ett koncept som Försvarsbildarna tagit fram för krisberedskap i samarbete med MSB och det är ett arbete som löpt sedan 2014. För tre månader sedan började de informatörer och förbund inom Försvarsbildarna som genomför föreläsningarna att

Det är bra med extra mat. Foto: Thomas Henrikson/MSB

förbereda den kortare varianten av För din säkerhet! som nu använts under krisberedskapsveckan.

– Vi gjorde de flesta föreläsningarna som en kortare variant på vårt koncept För din säkerhet! för att det skulle passa bäst under veckan säger Anna Torndahl på Försvarsutbildarnas kansli i Stockholm.

Försvarsutbildarens reportrar var med på två event under veckan, den ena var på Kviberg i Göteborg. Där var Bertil Garpland med. Han är ordförande i Försvarsutbildarnas överstyrelse.

– Genom att förbunden deltar i civila uppdrag bidrar vi till samhällets robusthet, säger han.

LYSSNAR NOGA

Ulla Reimers var en av informatörerna under eventet i Kviberg.

Ulla håller i delen om överlevnad och ger råd om vad vi bör ha hemma, hur mycket vatten man ska ha och betydelsen av information. Åhörarna lyssnar noga och antecknar.

Hon håller upp en liten batteridrivna radio, som även går att ladda genom att veva manuellt. Och så ger hon ett sista tips: Fyll en pet-flaska med vatten och lägg den i frysen. Då har du en frysklamp och när den har tinat har du dricksvatten.

– Av de reaktioner jag har fått på de arrangemang jag har deltagit i har jag förstått att åhörarna är positiva och flera har sagt att det borde vara obligatoriskt, säger hon efteråt.

Drygt 40 åhörare var på plats i Kviberg. För att nå ut till allmänheten har förbundet skickat ut information via e-maillistor och sociala medier.

Johnny Stenberg, Försvarsutbildarna Göteborg, berättar att 70 procent av deltagarna har blivit rekryterade via Facebook.

KRISBEREDSKAPSVECKAN OCH FÖRSVARsutbildarna i siffror

• Föreläsningar För din säkerhet!	29 st
• Andra aktiviteter vi gjort under veckan (t ex visat krislåda på fritidsgård och skolor, talat krisberedskap för medborgare på kulturcentrum)	8 st
• Kommuner vi haft aktiviteter i	26 st
• Antal informatörer som varit aktiva	33 st
• Antal förbund som deltagit	13 st
• Antal deltagare totalt	1 068 st
• Deltagare i snitt per event	37 st
• Flest antal i Västerås	79 st
• Minst antal i Boden	8 st

Föreningen Samhällsberedskap i Stockholmsförbundet genomförde 9 föreläsningar av För din säkerhet! under veckan.

Totalt 2017 hittills

• Totalt antal föreläsningar i år	43 st
• Totalt antal åhörare hittills i år	1 447 st

– Det är roligt att så många kom och det är glädjande att se att så många nya grupper har hittat hit och är rekryterade på ett nytt sätt, säger han.

En av åhörarna är Gunilla Johansson, 47 år, undersköterska på Östra sjukhuset i Göteborg. Hon fick reda på evenemanget via Facebook.

– Jag tyckte det lät intressant och blev nyfiken. En del kan jag sedan tidigare men nu sätts det i ett sammanhang. Det känns inte som den värld jag lever i till vardags. Jag tycker det är viktigt att tänka på vad det är man delar på sociala medier, säger hon.

När föreläsningen är slut säger Gunilla Johansson att hon kommer att se över vad hon har därhemma.

– Jag är mycket nöjd med dagen. Det har varit seriöst, intressant och lärorikt, säger hon.

Bredvid henne sitter Hannah Hadipour, 32 år, som också fick information om dagens arrangemang via Facebook.

– Det är läskigt att vi är så sårbara. För några år sedan kunde vi inte använda vattnet därhemma, vi hade inget vatten, ingen mjölk. Jag har små barn. Numera har jag alltid en vattendunk hemma, säger Hannah Hadipour.

Hon har fått svar på de frågor hon hade när hon kom hit.

– Det har blivit tydligt vad jag bör ha hemma, jag har fått svart på vitt vad jag ska ha. Jag kommer att klara mig själv nu, säger hon.

”BRA ATT VI REFLEKTERAR”

Under våren har Försvarsutbildarna i Göteborg genomfört tre event av För din säkerhet!.

– Vi lever i ett samhälle där vi är beroende av till exempel el, vatten och internet. Det är bra att vi reflekterar över vad som kan hända. Vi ger tips om hur man kan förbereda sig, säger Bertil Garpland.

Det andra eventet genomfördes i Sollentuna kommun. Där stod Föreningen Samhällsberedskap från Försvarsutbildarna för en kortare version av För din säkerhet!. En förmiddag och en kväll informerade Maria Langen, Ulf Ibsén och Kristoffer Alm om vad kommunen gör och vad man som medborgare förväntas göra vid en kris.

Det var nästan fullsatt i centralbibliotekets Aniarasal, 100 var anmälda.

– Bra väckarklocka. Jag hoppas kunna hjälpa mina grannar om det blir en kris, sa åhöraren Bertil Bäcklund.

Han har byggt sitt eget hus och inrett källaren som ett skyddat utrymme.

– Jag har också en krislåda hemma, men inte så omfattande som den som de visar här, sa han.

”BRA FRÅGOR”

En annan åhörare var Priscila Nilo från Upplands Väsby. Hon jobbar i Sollentuna kommun och tycker att det var värt att sätta två och en halv timme på krisinformation från Försvarsutbildarna.

– Jag läste om kvällen på Facebook, sa hon.

Sollentunas säkerhetschef Richard Buske samarbetar med flera frivilliga försvarsorganisationer. Han inledde föreläsningen i Sollentuna.

– Det har varit ett jättebra samarbete med Försvarsutbildarna, säger han.

Richard Buske uppskattar också åhörarnas engagemang.

– Det blev riktigt bra frågor, säger han.

Krisberedskapsveckan fick en bra start i Sollentuna med Försvarsutbildarnas föreläsningar.

Maria Langen, Ulf Ibsén och Kristoffer Alm hade också förberett sig.

– Vi vet vad de andra kan, säger Maria Langen.

Svåra frågor?

– Vi kompletterar varandra. Kan vi inte så hänvisar vi vidare, säger Ulf Ibsén.

Konceptet För din säkerhet! har bantats lite för krisberedskapsveckan.

– Vi och våra förbund vill under denna vecka ge åhörarna en chans att bli lite bättre rustade för kriser, säger Per Klingvall.

Krisberedskapsveckan kommer att genomföras också kommande år och för Försvarsutbildarnas förbund har nya kontaktvägar öppnats till kommuner runt om i landet.

– Vi är med och bidrar till samhällets robusthet. För tio år sedan tog Försvarsutbildarna beslutet att bredda verksamheten. Nu ser vi resultatet av det. Vi får fler och fler uppdrag. De olika förbunden, Miljö och Hälsa och Criscom, till exempel, bidrar till de civila uppdragen. Det går jättebra nu, det är på väg att bli som vi vill att det ska vara, säger Bertil Garpland.

TEXT: PER LUNQE OCH RENETTE LARSSON

Johnny Stenberg och informatören Ulla Reimers från eventet i Göteborg. Foto: Renette Larsson

Välkommen att söka bidrag för verksamhet som tjänar till att stärka Sveriges försvar samt fredsbevarande och samhällsstödjande åtgärder.

Berättigade att söka är frivilliga försvarsorganisationer och organisationer som verkar för stöd till samhälle och individer. Ansökningar till Källvikenstiftelsen kan göras under två perioder per år:

1 april – 1 september och 1 oktober – 1 mars.

För ansökningsformulär och mer information, se hemsidan.

Källvikenstiftelsen • Pionjärvägen 6 • 451 34 Uddevalla • info@kallvikenstiftelsen.se • www.kallvikenstiftelsen.se

FÄLTKOCKAR UTBILDAS I HÄRNÖSAND

UTAN MAT FUNGERAR INTE KRIGET. Det är en gammal sanning som fortfarande är aktuell. För att möta ett ökande behov inom främst hemvärnet arrangerade Försvarsutbildarna i mitten av maj en drygt veckolång intensiv utbildning av fältkockar i Härnösand.

– Vi planerade för utbildning av 16 fältkockar, men av olika anledningar hamnade elevantalet till slut på endast åtta, konstaterar kurschefen Sven-Olof Olofsson från Sollefteå. Om vi fått 16 elever hade vi kunnat köra två grupper med åtta i varje. Det hade varit optimalt, men nu får vi gilla läget.

Fältkocksutbildningen var riksrekryterande, men med undantag för Norrbotten och Västerbotten kom deltagarna från 15:e och 16:e hemvärnsbataljonerna i Västernorrland. Utbildningen omfattar 82 timmar som följs upp av fyra dygn praktik vid KFÖ. Det är redan klart att en fältkocksutbildning genomförs även nästa år i Härnösand.

JOBBA PRAKTISKT

39-åriga Anna Ottosson från Örnsköldsvik har man och tre barn. Hon är förskollärare och gick med i hemvärnet för två år sedan.

– Jag blev signalist från början, men ville jobba mer praktiskt. Mat behöver man alltid och jag känner att valet att bli fältkock är rätt för mig. Utbildningen är bra. Man får prova på olika sysslor och man lär sig massor på kort tid.

Vid Försvarsutbildarens besök träffar vi även 52-åriga Ronny Fröwall från Sundsvall som sitter och skalar potatis utanför ett av tälten tillsammans med kompisen Martin Mörsky från Sundsvall.

– Jag gjorde lumpen som kokgruppchef på I 5 och den här utbildningen känns hyfsat hemtam för mig. Gamla minnen dyker upp och vi har ungefär samma grejor även om kokvagnen har blivit mindre.

POTATISSKALARE

Den potatisskalande kompisen Martin Mörsky har hunnit bli 50 år gammal. Han gjorde lumpen på Ing 3 i Boden som kock.

– Jag gick en 2-årig livsmedelsteknisk gymnasial utbildning och jobbade därefter som kock under två år.

– Efter tiden som kock på olika restauranger ville jag prova på något annat och hamnade på Kubal i Sundsvall som processtekniker.

– Nu vill jag bli kock i hemvärnet, fortsätter Martin. Närmast på tapeten efter den här kursen är introduktionsutbildningen i hemvärnet i slutet av augusti.

250 PORTIONER

Under en av fåtaliga pauser i utbildningen berättar Sven-Olof att fältkockens uppgift är att tillsammans med arbetslaget planera och servera tre mål mat per dag. Det kan gälla 250 personer som behöver utspisning.

Fem kockar och en gruppchef ingår i en kokgrupp. Handräckning kommer från respektive kompani.

– Många tror att fältkockar bara jobbar vid militära övningar, fortsätter Sven-Olof. En annan viktig uppgift är att servera mat när hemvärnet är engagerade vid till exempel skogsbränder, översvämningar och insatser för att söka efter saknade personer. Sådana insatser kan omfatta flera dygn och då behövs verkligen fältkockarna.

– Mycket fokus har hamnat på hygienfrågorna, fortsätter Sven-Olof. Inom förplägnadstjänsten görs inga avsteg från regelverket. Tre tillsynsmyndigheter ser till att allt går rätt till.

Under utbildningen i Skärsviken på södra Härnön fick deltagarna besök av bland annat, utbildningschefen Anders Gustafsson från Försvarsutbildarnas kansli i Stockholm, Malin Andersson från Svenska Lottakårens överstyrelse samt regionala representanter för Försvarsutbildarna.

Avslutningskvällen blev extra festlig med inbjudna gäster. Då visade kockarna att de även kan laga festmat om det kniper.

TEXT OCH FOTO: UNO GRADIN

Fältkockarna Ronny Fröwall och Martin Mörsky skalar potatisen till lunchmålet.

Utbildningstecken.

Anna Ottosson förbereder dagens lunchmål.

KARLSHAMN

”SÄKERHETSPOLITIK INGEN UPPGIFT FÖR KOMMUNEN”

Björn Körlof menar att regeringen inte borde ha vikt sig för Karlshamns kommun om hamnupplåtelsen till Nord Stream 2-konsortiet.

Karlshamns kommun valde att hyra ut till ryska intressen. Foto: Imfoto / Shutterstock.com

REGERINGEN GAV 30 JANUARI beskedet att inte invända mot Karlshamns kommuns beslut att upplåta hamnen i Karlshamn till det ryska konsortiet Nord Stream 2 och meddelade samtidigt att åtgärder ska sättas in för att skydda svenska säkerhetsintressen.

Kommunens intressen, arbetstillfällen, stod emot regeringens säkerhetspolitiska överväganden och kommunen vann.

– I grunden är lagstiftningen för svag. Det är kommunalt självstyre i botten som gäller, sa försvarsminister Peter Hultqvist till Dagens Nyheter (30 januari 2017).

KOMMUNALLAGEN

Vi bad Björn Körlof ge sin syn på kommunal självbestämmanderätt. Han har lång erfarenhet av svensk förvaltningsrätt, bland annat som generaldirektör för Fortifikationsverket. Vad menas med kommunalt självstyre?

– Kommunallagen anger att kommunen får ha hand om vissa angivna angelägenheter som inte skall handhas enbart av staten. Den visar att det är det statliga intresset som är överordnat, säger Björn Körlof.

Han fortsätter.

– Vilka angelägenheter är kommunala och vilka är det inte? När jag läser kommunallagen och grundlagen visar det sig vilka som är det och jag har läst vad professorn i förvaltningsrätt vid Uppsala universitet, Olle Lundin anser. Han är vår främste expert på kommunallagen, han har samma uppfattning som jag.

ÖB TILLFRÅGADES

Hantering?

– I samband med frågorna om Slite och Karlshamn begärde regeringen att överbefälhavaren skulle inkomma med ett remissyttrande. I samma ögonblick som reger-

ingen gör det, är frågan inte bara allmän utan även i formell mening en statlig angelägenhet.

”SKULLE INTE UPPLÅTAS”

ÖB yttrade sig och sa då att upplåtelser var till nackdel för svenska säkerhetsintressen.

– Därmed har regeringen fått ett besked från en statlig myndighet. Sedan begärde regeringen att få samtal med kommunrepresentanterna också på Gotland. Slite hamn skulle heller inte upplåtas (till ryska intressen), vilket heller inte skedde, säger Björn Körlof.

Det gick inte så i Karlshamn?

– Där menade kommunens representanter att det inte var en fråga för regeringen, att det var en kommunal angelägenhet. Kommunstyrelsen fattade sedan beslut att hyra ut.

”HADE INTE MÖJLIGHETER”

Också utrikesminister Margot Wallström uttalade sig om kommunalt självstyre, ”vi ska inte klampa in på den”?

– Regeringen skulle inte alls ha klampat in.

Regeringen skulle i stället ha förbjudit Karlshamns kommun att hyra ut till Nord Stream-konsortiet.

Det kan framstå som att regeringen vek sig för Karlshamns intressen?

– Man kan uppfatta det som att regeringen inte tyckte att man hade möjligheter juridiskt. Det tycker jag att man hade. Det var ett rättsligt felaktigt beslut. Kommunen borde ha lyssnat på regeringen.

Björn Körlof fortsätter.

– Frågorna rörde svenska säkerhetspolitiska och försvarspolitiska intressen med ÖB involverad och det är uppenbarligen inte kommunala angelägenheter, säger han.

TEXT: PER LUNQE

GOTLAND – NYCKELN TILL BALTIKUM

Gotlands betydelse har uppgraderats. Den satsning som Försvarsmakten gör nu på ön höjer tröskeln.

VARFÖR ÄR GOTLAND en viktig ö? För två år sedan var den inte det, i alla fall inte för försvarsberedningen eller försvarsledningen. Försvarsutbildaren intervjuade då generalmajor Karlis Neretnieks och han sa att såväl Sverige som Gotland utgjorde säkerhetspolitiska underskott i Östersjöregionen. Är det fortfarande så?

– Ja. Utan vidare, svarar Karlis Neretnieks.

Han skissar möjliga parter vid en militär konflikt i Östersjön och vilken nytta de kan ha av svenskt territorium.

– Nato är starkt beroende av svenskt territorium för att kunna försvara sina alliansmedlemmar i Baltikum om Ryssland angriper med militärt våld.

CENTRALEUROPEISKA VÄGEN STÄNGD

För Nato är vinsten uppenbar.

– Jag såg en Nato-studie nyligen som skissade på om man kunde basera sina stridsflygplan i Sverige i stället för att flyga från England, Norge eller andra Nato-länder. Då skulle effekten av deras flyginsatser öka till nästan det dubbla.

Räkneexemplet visar att om Nato hade 100 plan till förfogande så skulle svenska baseringar göra att effekten blev motsvarande 200 plan.

– Men de måste ändå flyga över Sverige även om de inte baserar här. Skälet till det är, ja, varför flyger man inte över Centraleuropa? frågar Karlis Neretnieks.

Han svarar själv.

– Då är Kaliningrad och Vitryssland nyckelspelare.

Från Kaliningrad har Ryssland en luftförsvarszon som en motståndare skulle ha stora svårigheter att ta sig igenom. Motsvarande zoner finns inte över Sverige eller Östersjön.

Och det vitryska luftförsvaret är integrerat med det ryska.

– Det här begriper också ryssen, det är bara att titta på en karta. Ryska planerare är påfallande bra. Vid en militär operation i Baltikum funderar de på hur de ska skydda sig mot Nato.

UPPRÄTTAR BASER I SVERIGE

Då flyttar, i Karlis Neretnieks logik, Ryssland fram sin luftförsvarszon till svenskt territorium, till Gotland och eventuellt också till Södertörn. Där upprättar man baser med bland annat S-400-missiler. Tar man dessutom Blekinge kan man också spärra Östersjöinloppen genom att gruppera sjömålsrobotar där.

– Då skulle Nato vara tvungna att slå sig igenom en nyupprättad såväl luft- som sjöförsvarszon innan de kan nå Baltikum, säger Karlis Neretnieks.

Försvarsmakten har återskapat ett försvar av Gotland, i form av Stridsgrupp Gotland. Till att börja med ska stridsgruppen förfoga över ett stridsvagnskompani och ett mekaniserat skyttekompani.

– Det är ett steg i rätt riktning.

Karlis Neretnieks pekar på den verkliga fördelen för regeringen.

– Med stridsgruppen på Gotland skulle Ryssland tvingas slåss tämligen rejält för att ta ön. Det höjer tröskeln en avsevärd bit från att eventuellt kunna låna Gotland med mycket begränsade stridsinsatser.

I KRIG MED SVERIGE

Nu skulle Ryssland sannolikt hamna i krig för att placera luftförsvar på Gotland. Det ryska beslutet skulle vara att gå i krig med Sverige.

– Detta är den stora fördelen med svenskt försvar på Gotland. Nästa steg är en styrka som kan försvara ön, säger Karlis Neretnieks.

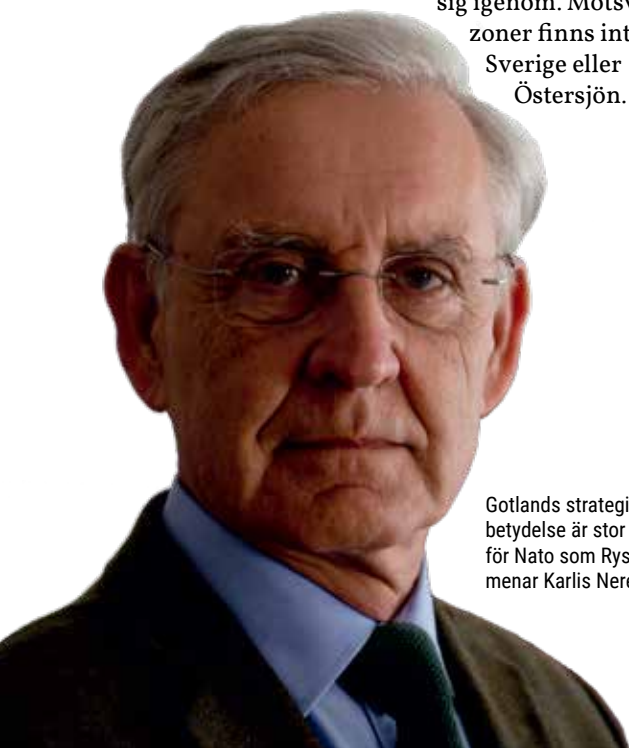
När du var brigadchef på Gotland fanns kustartilleri, artilleri, luftvärn och din brigad. Då hade väl ön ett relativt starkt försvar?

– Det hade varit ett stort och långdraget företag och dessutom riskfyllt för Ryssland att försöka ta Gotland. Det hade kanske gått, men det hade inte varit lätt.

Då. För två år sedan bedömde du kostnaden för att bygga infrastruktur på Gotland till en miljard kronor. Nu kostar bygget på Tofta skjutfält 780 miljoner. Du hade rätt.

– Det är inte svårt att gissa rätt på sådant. Jag hoppas att detta är ett första steg och att Försvarsmakten fortsätter bygga ut och att det även blir en omfattande utbildning på ön. Det vore ett naturligt steg med en återaktiverad värnplikt, säger Karlis Neretnieks.

TEXT OCH FOTO: PER LUNQE

Gotlands strategiska betydelse är stor såväl för Nato som Ryssland, menar Karlis Neretnieks.

GOTLAND FÅR FÖRSVAR IGEN

Motoriserade skyttesoldater.

Efter försvarsbeslutet satsas det på Gotland.

STRIDSGRUPP GOTLAND är under etablering. Bygge av garnisonen pågår, förband övar och ledningen planerar för försvaret av ön. Försvarsutbildaren tog färjan över från fastlandet, intervjuade överste Mattias Ardin och såg en övning med ett motoriserat kompani från Livgardet.

Redan på färjan syns dom, soldater på väg för att öva på Gotland och på ön är det inte bara hemvärnet som visar närvaro. När ÖB general Micael Bydén tog beslutet i mitten av september förra året att tidigare lägga den redan beslutade stridsgruppen, då möttes soldaterna av vinkningar och rop av Visbyborna.

SAMMA VERKSAMHET

I samband med etableringen av stridsgruppen övar fastlandsförband på ön. Jag möter kapten Jamal Skoog som leder ett motoriserat kompani från Livgardet. De är här och bedriver samma verksamhet som de skulle ha gjort hemma i Kungsängen.

– Huvuddelen av verksamheten är plutonsövningar, säger han.

Kompaniet består av fem plutoner med 100 soldater och bedriver även skarpsskjutning. Jag ansluter till Försvarsmaktens informationschef på Gotland, Therése Fagerstedt och en reporter från Officerstidningen. Vi åker ut i terrängen på Tofta skjutfält och där är det pansarterrängbilar, bandvagnar och soldater som rycker fram bland pinade tallar och i en vår som inte riktigt kommit än. Men soldaterna finns nu på ön.

Den som leder Försvarsmaktens etablering på Gotland är överste Mattias Ardin. Från en tjänst på Högkvarteret har han flyttat till ön och jobbar nu med

att återskapa ett permanent försvar av Gotland. Stridsgruppchef är överstelöjtnant Stefan Pettersson.

– Vi har haft övningar här allt sedan ÖB fattade beslutet i september, säger Mattias Ardin.

HEMVÄRNET

Det som inte försvann efter försvarsbeslutet 2000, då Gotlands regemente och Gotlandsbrigaden avvecklades, var hemvärnet. Ett 50-tal Försvarsmaktsanställda har också funnits på Gotland. Nu finns hemvärnet som ett viktigt komplement till stridsgrupp Gotland.

Mattias Ardin och hans personal jobbar som framskjuten ledning under Militärregion Mitt.

– Vi har hittat formerna både med det markterritoriella utifrån Militärregionens perspektiv och med garnisonsfrågor och chefen Amf 1. Båda perspektiven är tydliga och enkla. Samarbetet är bra och formerna har satt sig.

Du har en samordnande roll?

– Det som samordnas är den militära verksamheten på Gotland, dels har vi stridsgruppen med sin etablering här. Det finns en hemvärnsbataljon, det finns flyg och marina delar. FM Log finns här. Samordningen syftar till att vi ska använda resurserna så effektivt som möjligt.

FÖRSVARSBESLUTET

Vad siktar ni mot?

– Vi ska leverera enligt beslutet 2015. Det är en stridsgrupp som ska finnas här, det första kompaniet kommer i år och stridsvagnskompaniet kommer nästa. Vi ska också sätta upp ett stabselement för att leda den markterritoriella verksamheten, säger Mattias Ardin.

Han samverkar med civila myndigheter på Gotland. Det är länsstyrelse, region Gotland, polis, räddningstjänst och andra myndigheter som Kustbevakningen.

Har du fått någon reaktion från gotlänningarna?

– Det kom fram en på ICA-butiken och tackade mig för att vi är här. Det kändes bra.

Soldater till stridsgruppen utbildas i Skövde på P 4 och de ska ingå i det mekaniserade skyttekompaniet. Soldater till stridsvagnskompaniet ska rekryteras och utbildas med början i höst. Stridsgruppen kommer att vara operativ i slutet av 2018.

FASTLANDSFÖRBAND

Under tiden följer fastlandsförbanden efter varandra med övningar. P 4, I 19, Ing 2 och Livgardet har varit här. De bedriver normal verksamhet, fast med andra koordinater på kartan. Verksamheten flyttas till Gotland.

– Det ger närvaro här.

En övning är inte en isolerad händelse, det är en del i uppbyggnaden av den permanenta närvaron?

– Alla erfarenheter som dras vid övningarna oavsett om de är på Gotland eller på andra ställen tas om hand och blir en del av utvecklingen, säger Mattias Ardin.

Stridsgruppen kommer att samverka med andra förband?

– I dag finns marin närvaro på Gotland och det finns en flygstation. Det sker i stort sett varje dag samverkan mellan de tre försvarsgrenarna, allt från små jordnära saker till större.

Har ni laborerat med scenarier?

– Det är klart att det finns en planering.

NY GARNISON

Ni får luftvärn efter regeringens vårbudget?

– Ja. Det pågår arbete med det, säger Mattias Ardin.

Nu måste ni bygga nytt, en ny garnison?

– Vi bygger ett helt nytt område på Tofta skjutfält.

Vad kommer stridsgruppen att bestå av?

– Grunden är en halv pansarbataljon med ett stridsvagnskompani, ett stridsfordon 90-kompani och mindre delar av ett ledningskompani och funktioner ur ett trosskompani, säger Stefan Pettersson.

Och luftvärn?

– Gällande luftvärn finns planer på att utrusta stridsgruppen med det, säger Stefan Pettersson.

Och, ja. Stridsgruppen kommer att delta i Aurora.

ARTILLERI

Fortifikationsverket driver byggprojektet och det kommer att kosta 780 miljoner kronor. Den förra garnisonen är i dag företagspark.

Under Livgardets övning sköt den motoriserade skyttebataljonen med Robot 55. Det var åtskilliga år sedan det gjordes skarpt. Efter Försvarsutbildarens besök kom statsminister Stefan Löfven och försvarsminister Peter Hultqvist till Gotland i samband med vårbudgeten. Arméchefen Karl LE Engelbrektson sa då till Dagens Nyheter att "artilleri är en viktig ingrediens i all rörlig strid. Det som ska finnas på Gotland för att olika systemen ska hänga ihop ska vara här från början."

TEXT OCH FOTO: PER LUNQE

Uppifrån och ner:
Terränggående pansarfordon omgrupperar. / – Vi har hittat formerna,
säger överste Mattias Ardin. / Grupp framrycker.

TYSKLAND TAR PÅ SIG LEDARROLLEN I EUROPA

När man träffar det officiella Tyskland, som representanter från försvarsdepartementet, politiker, journalister och tankesmedjor så har de en sak gemensamt. De är alla rörande överens om att Tyskland nu är berett att ta ett större ansvar för Europas säkerhets- och försvarspolitik.

ETT PARADIGMSKIFTE, sa någon om att Tyskland tagit på sig ledarrollen i Europa. Detta med tanke på den sits Tyskland suttit i med sitt förflutna och med enbart 72 år sedan Andra Världskrigets slut. Anledningarna är flera: Rysslands annektering av Krim, flyktingkrisen, terrorattacker och Brexit. Men även Frankrikes försvagade roll och Donald Trumps ljumma intresse för Europa.

Under våra dryga två dygn i Berlin träffar vi representanter från både CDU och SPD, journalister och tanke-smedjor. De flesta möten hölls på svenska ambassaden där vår värd var Staffan Hemrá, ministerråd och enhets-

chef. Med på våra möten och besök, var också försvarsattachén överste Magnus Magnusson. "De nordiska ambassaderna" kallas den gemensamma ambassadanläggningen vid Tiergarten i centrala Berlin. Anläggningen är känd för sin arkitektur som alla har olika prägelse beroende på vilket land de representerar. Den svenska ambassaden är skapad av arkitekten Gert Wingårdh.

VAL I SEPTEMBER

I skrivande stund pågår det val runt om i Tyskland, de så kallade delstatsvalen. Och i september i år hålls val till Förbundsdagen. De två stora partierna CDU och SPD, som för närvarande ingår i regeringen, pratar båda om den större roll Tyskland bör spela i Europa. Både förbundskansler Angela Merkel och SPD:s kanslerkandidat Martin Schultz debatterar intensivt om försvarsutgifter. När Merkel träffade USA:s president tidigare i våras betonade Trump att Tyskland behöver öka sina försvarsutgifter. Det två-procentiga målet (att Natos medlemsstater ska låta två procent av BNP gå till försvarsutgifter) når de flesta inte upp till. CDU står fast vid sina åtaganden och har redan i år ökat försvarsanslaget. SPD däremot vill hitta andra sätt att öka tysk försvarsförmåga. Debatten lär fortsätta.

Tyskland är idag ett av EU:s viktigaste länder och de flesta tyskar ser EU som en naturlig del av den tyska identiteten. Både CDU och SPD, de två största partierna är EU-vänliga, medan AfD (Alternative für Deutschland) och Die Linke (Vänstern) är euroskeptiska. Bündis/Die Grünen (De gröna) är positiva till EU. Valet i september kommer att bli intressant ur flera perspektiv.

BESÖK PÅ FÖRSVARSMINISTERIET

Under besöket på försvarsministeriet träffar vi överstelöjtnant Dirk Franke. En ytterst trevlig, informativ och ödmjuk person. Han berättade om hur det tyska försvaret är uppbyggt. Som så många andra under vår studieresa, inleder han med att referera till den historia som Tyskland har. Han hänvisar till Andra Världskriget och betonar vikten av att detta ej får glömmas och att

Exteriör från "De nordiska ambassadanläggningarna".

det är en balansgång för tyska politiker när man nu bestämt att landet ska ta en ledande roll i försvars- och säkerhetspolitiken i Europa. Bundeswehr (försvarsmakten) har cirka 180 000 militärer, frivilliga, kontrakts- och heltidsanställd personal, då värnplikten är avskaffad. Det politiska beslutet att satsa mer på det nationella försvaret, precis som i Sverige, gör att materielen moderniseras. Det behövs också rekryteras ytterligare personal, utbilda, träna och öva dem i sina förband. Nytt är att ett cyberkommando precis inrättats. Det är utmanande då det råder brist på IT-specialister och ingenjörer. Konkurrensen är stor gentemot den privata arbetsmarknaden avseende löner för sådan personal. Fram till år 2030 satsas på pansarbataljonerna genom att modernisera och utöka antalet Leopardstridsvagnar från 225 till 320. Synnerligen intressant är utvecklingen med det gemensamma militära samarbetet Tyskland – Nederländerna. Tillsammans ska de bland annat ta fram ett gemensamt underhållsfartyg.

Tyskland är aktivt engagerat i FN, OSSE, EU och Nato. På grund av sin historia och även det givet geografiska och säkerhetspolitiska läget mår Tyskland särskilt om sina goda relationer med USA, Frankrike, Polen och Israel. Den tidigare goda relationen med Ryssland har ändrats med tanke på Rysslands annektering av Krim 2014 och agerandet i östra Ukraina. Förhållandet med USA har också naggats i kanten sedan Donald Trump blev vald till president.

"TYSKA BUNDESWEHR HAR VARIT ENGAGERADE I INTERNATIONELLA INSATSER I DRYGA 25 ÅR."

EN KVÄLL PÅ RESIDENSET

Faktum är att det finns något magiskt över att vara inbjuden på middag på ambassadörsresidensen. Den svenska ambassadören Per Thöresson är ny tillträdd och kommer närmast från vår FN-delegation i New York. Ambassadörsbostaden ligger i stadsdelen Dahlem. Den ursprungliga villan är byggd 1939-40. Fastigheten inköptes av svenska staten 1964. Tomten där ambassadörsbostaden ligger utgör historisk mark. Hemliga öst-västsamtal mellan Berlins dåvarande borgmästare Willy Brandt och Sovjetunionens ambassadör i Östberlin fördes här flera gånger under 1966. Samtalen förmedlades av Sveriges dåvarande generalkonsul och utgjorde de första stegen på vägen mot Brandts berömda "Ostpolitik".

TYSKLANDS INTERNATIONELLA INSATSER

I Potsdam strax utanför Berlin, ligger Bundeswehrs insatsledning (Einsatzführungskommando). Vi blir mot-

Magnus Magnusson, försvarsattaché, och artikelförfattaren.

tagna som kungar med svenska flaggor vajande över hela anläggningen. Stabschefen general Klein tar emot på trappan och gruppfoto tas.

Tyska Bundeswehr (Försvarsmakten) har varit engagerade i internationella insatser i dryga 25 år. För närvarande är antalet soldater ute i insatser cirka 3 500. Bland annat i Afghanistan, Kosovo, Norra Irak, Libanon, Somalia, Mali och Litauen. Det är insatser inom både Nato, EU, OSSE och FN. Genom åren har 19 000 tyska soldater varit utlandsbaserade i över 16 olika insatser runt om i världen. I Afghanistan har Tyskland fortfarande personal och då mest i norra delen, Mazar-e-Sharif. I Kosovo (KFOR) finns det för närvarande 1 350 tyskar. Den insatsen håller på att avvecklas. Insatser pågår även i norra Irak, och Tyskland är med i koalitionen mot Daesh. Sedan 1978 har Unifil – UN haft en fredsbevarande insats mellan Libanon och Israel. Idag är det 300 tyskar med i den styrkan.

Sedan 2015 har Nato en insats i Litauen, på cirka 1 000 personer varav 450 är tyska soldater. De övriga kommer från Nederländerna, Belgien och Norge. Insatsen är ett led i att visa sitt stöd för de baltiska staterna med anledning av Rysslands annektering av Krim-halvön. Inte ett helt okontroversiellt beslut när det fattades.

Efter att ha spenderat två dygn med tysk försvars- och säkerhetspolitik är det lätt att konstatera att Tyskland kommer att spela en större roll inom EU och Europa. Att de gör det trots sin historia eller kanske just på grund av sitt förflutna är intressant. En balansgång som kräver ständig påminnelse och stor politisk finess.

TEXT OCH FOTO: DAISY BALKIN RUNG

UNGDOMAR SEDDA AV POLITIKER

Varför tycker politiker att det ungdomar gör i frivilligverksamhet är viktigt? Vi har pratat med riksdagsledamöterna Annicka Engblom (M) och Paula Holmqvist (S).

TVÅ POLITIKER som är engagerade i ungdomsverksamheten är Annicka Engblom (M) och Paula Holmqvist (S).

– Jag är glad för varje ungdom som tar steget, de är viktiga om det blir kriser. De har fått träning, säger Annicka Engblom.

Men de är inte bara viktiga för att de stärker samhällets krisberedskap, de har i den frivilligorganisation de är med i fått upp intresset för Försvarsmakten och även civil beredskap.

– För många öppnar sig en ny värld, en ny bana och om de väljer Försvarsmakten kan de gå vidare med grundläggande utbildning. De kan skriva på för hemvärnet eller fortsätta i sin frivilliga försvarsorganisation eller någon annan.

Annicka Engblom: Glad för varje ungdom. Foto: Riksdagen

Paula Holmqvist: Jag möter engagemang. Foto: Riksdagen

MÅNGA FORTSÄTTER

Frivilliga försvarsorganisationer har flera uppgifter, en är att stödja rekryteringen till armén, flygvapnet och marinen.

– Jag kommer från Blekinge och där har vi en marinbas och en flygflottilj. Det är bra siffror, bra statistik på hur många frivilligungdomar som fortsätter med en anställning på de förbanden.

Annicka Engblom som sitter i Sjövärnsskårens styrelse gör nu en undersökning om genderfrågor bland ungdomar som är med i Sjövärnsskåren. Men hon ställer också frågor om varför de sökte.

– Det är många elever som blev med i Sjövärnsskåren därför att Försvarsmakten har förband i närheten av deras hemort. Familjen har också väckt intresse.

För ungdomarna är vinsten stor.

– När de söker en väg kan de faktiskt upptäcka sig aktivitet kan de engagera sig i ungdomsverksamheten. De lär sig fungera med andra, att lösa problem tillsammans och de lär sig ledarskap, säger Annicka Engblom.

TRYGGA KRISBEREDSKAPEN

Den uppfattningen har också Paula Holmqvist som besökt många kurser och annan verksamhet i frivilligförsvaret där ungdomar är med. Ungdomarna sträcker på sig.

– Det ser jag. Dom pratar med varandra, med sina kompisar och sina familjer, över hela Sverige. Det är stoltheten. Det handlar om att tillhöra och att skapa kontakter och relationer. Det dröjer inte länge innan de får de här relationerna, säger hon.

Vilken är din uppfattning, vad handlar ungdomsverksamhet om?

– Den handlar om att trygga framtidens krisberedskap, att öka engagemanget. De är vår framtid, ungdomarna.

Vad betyder det för ungdomar som inte haft så mycket kontakt med försvaret?

– Då är ungdomsverksamheten jätteviktig och ett sätt att skapa gemenskap. Det handlar också mycket om försvarsupplysning, säger Paula Holmqvist.

NYA VÄNNER

Förra hösten, i oktober, gjorde hon ett av sina besök i ungdomsverksamheten i Göteborg.

– Jag såg hur de här ungdomarna fick nya vänner. De skapade ett gemensamt intresse. Jag kopplar deras intresse till det samhälle vi har i dag som i stort är just in-time, allt ska vara så snabbt. Men att bidra och göra något tillsammans, det gjorde de i Göteborg.

Paula Holmqvist besöker frivilligheten inom Försvarsutbildarna och andra organisationer, på Military Camps och 18-åringar på Military Weekends. Hon besöker Svenska Lottakåren och Sjövärnsskåren.

– Jag möter ett påtagligt engagemang och tar med mig det.

I riksdagen är Paula Holmqvist flitig med att prata om frivilligförsvaret och ungdomsfrågor.

Jag lyfter frivilligheten i debatter om krisberedskap, jag lyfter fram ungdomsverksamheten i varje debatt jag är uppe i. Varje gång jag kan lyfta in det så gör jag det.

– Jag vill verkligen berätta vilka fina förebilder ungdomarna är, säger hon.

TEXT: PER LUNQE

ATT BYGGA TOTALFÖRSVARET

Trafikverkets bandvagnsstyrka som ska användas för, i första hand, civila krissituationer.

Lilla bilden: Överste Mats Klintäng.

Överste Mats Klintäng leder Försvarmaktens arbete med att återupprätta totalförsvaret.

PÅ ÅTTONDE VÅNINGEN i Högkvarteret på Lidingövägen sitter artilleriöversten Mats Klintäng tillsammans med sina medarbetare. En projektgrupp som under de kommande åren ska leda Försvarmaktens arbete med att återupprätta det svenska totalförsvaret.

Delar av lagstiftningen som finns kvar i dag är fortfarande användbar men eftersom både planeringsarbetet och beredskap inte upprätthållits under ett antal år finns också stora behov av att bygga upp både ny kompetens och resurser för totalförvarsplaneringen. Resursmässigt är nedmonteringen kraftig då kommunala berganläggningar och förnödenhetsförsörjning lagts ned.

– Min projektgrupp och övriga inom Försvarmakten står inför ett omfattande arbete med många uppgifter att ta tag i, både internt och utanför Försvarmakten. Totalförsvaret angår alla och vi måste göra arbetet tillsammans, konstaterar Mats Klintäng.

GEMENSAM GRUNDSYN

Den förändrade hotbilden har fått den sittande regeringen att inse det bekymmersamma läget och gav under 2015 i uppdrag till Försvarmakten och Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) att lämna ett förslag till gemensam grundsyn för fortsatt sammanhängande planering av totalförsvaret. Förslaget lämnades till regeringen i somras. Senare under hösten tillsatte Försvarmakten den arbetsgrupp som i dag leds av Mats Klintäng. Samtidigt har ett antal myndigheter i uppdrag att redovisa sina möjligheter att lämna stöd till Försvarmakten. Ett arbete som ska redovisas till regeringen i juni i år.

– Vän av ordning förstår naturligtvis att det vi genomför inom Försvarmakten bara är en liten del

av arbetet med att återta totalförsvarsförmågan, säger Mats Klintäng och blickar ut över Östermalm.

Därute finns det civila samhället som nu ska rustas för att kunna agera effektivt i en kris, i ett skymningsläge och upp till höjd beredskap. Arbetet som nu sker ska också kunna vägleda kommuner och landsting samt organisations- och näringslivet.

– Min uppgift har utvecklats till ett formellt direktiv inom Försvarmakten men det formella ansvaret att lösa uppgifter ligger i den ordinarie linjen i de staber som lyder under ÖB. Från och med år 2020 ska totalförvarsplaneringen utgöra en del av den ordinarie verksamheten.

– *Det är många områden som berörs av ert arbete, allt från drivmedelsförsörjning, sjukvård och livsmedel. Ingår det även i ditt uppdrag att stötta återtagande av folkförankringen för Försvarmakten?*

– Ja, det är en av uppgifterna som jag också har vidarebefordrat till kommunikationsavdelningen. Även den förmåga som du företräder, frivilligrörelsen och inte minst reservofficerskåren är viktig för oss att arbeta vidare med. Här har vi en kompetensresurs som vi kan använda mycket bättre än vad vi tidigare gjort, anser jag.

– *På vilket sätt?*

– Ja, så som det har varit tidigare har vi även idag en stor skara människor som har aktuell kunskap om Försvarmakten och våra uppgifter som kan hjälpa oss att sprida ett budskap om hur civila samhället och Försvarmakten tillsammans kan utveckla ett robust totalförsvaret.

TEXT OCH FOTO: STEFAN BRATT

KRÖNIKAN

UPPVAKNANDETS TID

Statsminister Stefan Löfven har varit på Gotland, provåkt Stridsvagn 122 och provsuttit en Jas 39 Gripen. Det är naturligtvis bra att Gotland är på den militära kartan också i Sverige. Det är ju inte länge sedan den militära närvaron på ön i realiteten inskränkte sig till stå-upp eller sitta-med i Almedalsveckans försvarspolitiska evenemang.

JA, FAKTISKT ÄR DET SÅ att det numera finns en uppslutning om att Sverige behöver försvaras, och att det för att göra det krävs ökade anslag till ett starkare försvar. Och det ska man naturligtvis inte klaga över.

Kriget mot Ukraina och annekteringen av Krim 2014 blev en vändpunkt – och sedan dess har uppvaknandet gått hand i hand med politiska suckar på temat ”vi har varit naiva” eller ”vi visste inte”. Kort sagt, man kör en Pontius Pilatus. Skyll inte på oss! Men visst finns det skäl att utbrista ett J'accuse.

I min bok *Fritt fall – Nedslag i debatten om försvar och säkerhet i Sverige* (Penna till papper bokförlag 2017) radar jag upp exempel på exempel på taktiserande, godtrogenhet och förhoppningsfullhet under mer än ett decennium. Det summerar till ett kollektivt politiskt misslyckande på ett av statens kärnområden.

Slutsatsen understryks genom att utvecklingen i Putinland utgör relief till hur Sveriges försvars- och säkerhetspolitik formades. Kunskap under vägen från en ljus riskbild till en allvarlig hotbild saknades inte, bara viljan att ta in den. Mest flagrant är det ryska kriget mot Georgien 2008. Folkpartiet var ensamt om att reagera och vilja lägga om kursen i försvarspolitiken från ensidigt fokus på långt-bort-stan till att också satsa på det nationella försvaret.

Fritt fall är en minneskavalkad över åren med Persson, Reinfeldt och Löfven. Det är inte kul, om man säger så. Snarare något som man helst skulle vilja glömma. Fast faktiskt är det just motsatsen som behövs, eftersom framtidsfrågan är: Hur sjutton kunde det gå så fel?

För trots det tidsriktiga flockandet kring försvaret har allvaret ännu inte riktigt sjunkit in. Men Löfven på

Gotland, då? Ytterligare anslagsförstärkning i vår-budgeten med stöd av S, MP, C, KD och M? Är inte det bevis på motsatsen. Tja, fråga ÖB.

Terroristattentatet i Stockholm 7 april har också utlöst politiskt flockbeteende. Pengar och åtgärder strömmar till. Men lösan grund i terroristbekämpningen har byggts upp under lång tid – trots varningar. Taktiserande, godtrogenhet och förhoppningsfullhet har också här varit politikens kännetecken.

En polis i kris – och andra som kör med blåljus – som också möts med stenkastning vid uttryckning i otrygga förortsområden, har till slut fått politikerna att vakna. Nu flockas partierna kring löften om fler och mer.

Det är ett dystert tidstecken att 2018 kommer att bli ett trygghetsval med fler partiledare i stridsvagn och polisbil på vägen fram till 9 september. Och det är förstås bättre att vakna för sent än att fortsätta sova. Likväl behövs också en rannsaking av syndaren. Rättare sagt av de mekanismer som gjort att Sverige glömde bort att det öppna samhället kräver en stark stat.

För att citera Kungliga Krigsvetenskapsakademiens tidigare styresman viceamiral Frank Rosenius i *För Sveriges säkerhet* (2012):

”Håll yttre fiender till samhället utlåsta, håll inre fiender inlåsta. Säkerställ nationens frihet och människors trygghet så att vi kan forma det goda samhället.”

TEXT: CLAES ARVIDSSON

MARSCH TILL MILITÄRPOLISFÖRBUNDET

MILITÄRPOLISFÖRBUNDET har i april 2017 tillägnats en egen marsch med titeln "Den svenske militärpolisen". Marschen har komponerats av Martin Arpåker, dirigent, organist och militärmusiker, verksam i Malmö. Arpåker gjorde sin värnplikt 2010 vid Arméns Musikkår i Stockholm och har därefter bland annat varit verksam inom hemvärnsmusiken.

Marschen kommer i första hand att spelas vid förbundsanknutna ceremonier, men förhoppningen är att den ska komma att spelas vid konserter, musikmarscher och vaktavlösningar av Försvarsmaktens olika musikkårer.

Marschen, vilken blir Militärpolisförbundets officiella förbundsmarsch, kommer inom kort att spelas in av en militärmusikkår, varefter den kommer att göras tillgänglig på Internet.

Militärpolisförbundet är ett rikstäckande specialförbund som sorterar under Försvarsutbildarna. Förbundet grundades 1954, i form av en förening, och har idag ca 300 medlemmar. Som förbundsmedlemmar återfinns, utöver militärpoliser, föregångarna fält-

Kompositören Martin Arpåker. Foto: Pontus Jonsén

poliser samt poliser, polisstudenter och f d beredskapspoliser. Medlemmar är även olika personalkategorier ur bland andra kavalleri- och säkerhetsförband.

TEXT: JOHN SIGURDSSON

SOLDATPROV I SKARABORG

MED START FRÅN Flamslätt genomförde Försvarsutbildarna Skaraborg sitt soldatprov i Valle härad den 20 maj. Deltagarna fick njuta av strålande sol under sina 30 km till fots.

TEXT OCH FOTO: LARS WESTERSTRÖM

Mat- och vattenpaus.

SOLIG VÅRÖVNING I GÖTEBORG

I SLUTET AV MAJ genomförde Göteborgs amfibiekårsförening sin vårövning med ett 70-tal ungdomar. Efter fotmarsch fick deltagarna embarkera stridsbåtarna för vidare transport ut till havs.

TEXT: FÖRSVARsutBILDARNA

Transport med stridsbåt 90. Foto: Philip Neuman

Från Göteborgs amfibiekårsförenings vårläger 2017. Foto: Philip Neuman

TVÅ GRUNDKURSER I KRISBEREDSKAP

19-21 MAJ GENOMFÖRDES vardera en grundkurs i Krisberedskap på Falsterbo kursgård respektive i Sollentuna. Elever från Svenska Lottakåren, Svenska Blå Stjärnan, Försvarsutbildarna samt Bilkåren och Frivilliga Automobilkårens Riksförbund fick lära sig mer om samhällets krisberedskap för att de ska kunna vara bättre förberedda och utbildade att stödja de civila myndigheter som de har avtal med. På kursen i Skåne togs även med ämnet katastrofmedicin genom Region

Skånes beredskapsläkare Hans Ivarsson som talade om hur sjukvården fungerar vid kriser och katastrofer.

TEXT: FÖRSVARsutBILDARNA

Deltagare från Sollentuna. Foto: Kristoffer Alm

Föreläsning i Skåne. Foto: Anna Torndahl

SKÅNEFÖRBUNDET REKRYTERAR

SVERIGES MILITÄRHISTORISKA DAGAR och Försvarsutbildarnas rekryteringsaktivitet är nu avslutad. Det blev en lyckad tillställning genom att 10 nya medlemmar skrev in sig på plats under söndagen. Många besökare var intresserade av För din säkerhet! och bland de yngre besökarna fanns ett intresse för grundläggande soldatutbildning för frivilliga, GU-F, och de specialistutbildningar mot hemvärnet som vi erbjuder.

TEXT: TOMAS MALM, ORDFÖRANDE
FÖRSVARsutBILDARNA HELSINGBORG

Rekrytering. Foto: Stig Jörgensen

Ett historiskt inslag. Foto: Stig Jörgensen

DET HÄNDER I FÖRBUNDEN

25/6-5/10

REGION SYD

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Ungdomskurs – tema specialistofficer	26-30 juni	Halmstad	Försvarsutbildarna
Veteranträff	30 juni	Trelleborg	Skåne
Föreningsmästerskap	13 juli	Ystad	Skåne
Rekrytering	20-21 juli	Sjöbo	Skåne
Försvarsinformation	21 juli	Sjöbo	Skåne
Träningsläger inför HvSS ungdomstävling	21-23 juli	Revingehed	Skåne
Military Weekend	04-06 aug	Karlskrona	Blekinge
Träningsläger inför HvSS ungdomstävling	04-06 aug	Skövde	Bohuslän-Dal
Rekrytering	05-06 aug	Landskrona	Skåne
Träningsläger inför HvSS ungdomstävling	05-07 aug	Eksjö	Norra Småland
Military Weekend	11-13 aug	Göteborg	Göteborg
Studieresa Aeromuseum	12 aug	Göteborg	Bohuslän-Dal
Studieresa Backamo	22 aug	Uddevalla	Bohuslän-Dal
Totalförsvarets Dag	26 aug	Uddevalla	Bohuslän-Dal
Marschträning	27 aug	Landskrona	Skåne
Funktionärsutbildning	29 aug	Vollsjo	Skåne
Stadsorientering	31 aug	Landskrona	Skåne
Fysiskt stridsvärde	01-03 sept	Göteborg	Göteborg
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F)	02-15 sept	Eksjö	Norra Småland
Information om Aurora	06 sept	Kviberg	Göteborg
Military Weekend	08-10 sept	Borås	Älvsborg
Military Weekend	08-10 sept	Eksjö	Norra Småland
Military Weekend	08-10 sept	Kalmar	Kalmar
Rookie Weekend (ungdom)	08-10 sept	Såtenäs	Bohuslän-Dal
Rekrytering	09 sept	Ljungbyhed	Skåne
Utvecklingen i Ryssland	09 sept	Helsingborg	Skåne
Medicinskt omhändertagande	13 sept	Kviberg	Göteborg
Överlevnad, natur	14 sept	Landskrona	Skåne
Military Weekend	15-17 sept	Skövde	Skaraborg
Pistolskytte	16 sept	Orust	Bohuslän-Dal
Rekrytering	16 sept	Åmål	Bohuslän-Dal
Skyddsvakt, fördjupning	17 sept	Höllviken	Skåne
Försvarsinformation	18 sept	Åmål	Bohuslän-Dal
Luftpistolskytte	19 sept	Helsingborg	Skåne
Överlevnad, mat	21 sept	Landskrona	Skåne
Ungdomsövning	22-24 sept	Eksjö	Norra Småland
Rekrytering	23 sept	Kristianstad	Skåne
Det svenska försvaret	28 sept	Vollsjo	Skåne
Historik, svenskt pansar	28 sept	Revingehed	Skåne
Månadsskjutning	28 sept	Landskrona	Skåne
Ungdomsutbildning	30 sept	Skredsvik	Bohuslän-Dal

REGION MITT

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F)	01-14 juli	Villingsberg	Värmland
Skjutledarutbildning, gevär 22 long	07-09 juli	Villingsberg	Värmland
Totalförsvarsinformation – fördjupningskurs	05-11 aug	Fårö	Gotland
Totalförsvarsinformation – grundkurs	18-20 aug	Stockholm	Stockholm Södermanland
Military Weekend	25-27- aug	Falun	Dalarna
Soldatmarsch	26 aug	Arboga	Västmanland
Försvarsinformation och rekrytering	26-27 aug	Lilleruds-gymnasiet	Värmland
Fältarbete	28 aug-03 sept	Falun	Dalarna
Brandskyddsäkerhet	12 sept	Västerås	Västmanland
Fårömarschen	16 sept	Fårö	Gotland
Värdegrund	18 sept	Västerås	Västmanland
Soldatprov	30 sept	Nykroppa	Värmland
Hjärt-lungräddning	03 okt	Västerås	Västmanland

REGION NORR

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
SAGA marschen	25-27 aug	Sverige/Norge	Västernorrland
Military Weekend	15-17 sept	Boden	Norrbottnen
Totalförsvarsinformation – grundkurs	15-17 sept	Umeå	Västerbotten
Karta och kompass	25 sept	Härnösand	Västernorrland

RIKSTÄCKANDE FÖRBUND

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Repetitionskurser i språk	25-30 juni	Halmstad	Militärtolkarna
Repetitionskurser i språk	02-07 juli	Halmstad	Militärtolkarna
Ungdomsövning	21-23 juli	Roslagen	Luftvärnsförbundet
Ungdomsrekrytering	19 aug	Norrtälje	Luftvärnsförbundet
Försvarsinformation, Lv 6 dag	26 aug	Halmstad	Luftvärnsförbundet
Ungdomsövning	01-03 sept	Väddö	Luftvärnsförbundet
Kustjägardagen	02-03 sept	Berga	Kustjägarerna
Försvarsinformation FMÖ Aurora	24 sept	Stockholm	Luftvärnsförbundet
Ungdomsövning	26 sept	Norrtälje	Luftvärnsförbundet

POSTTIDNING

B

40 INFORMATIONSBEFÄL SÖKES!

Försvarsutbildarna har fått i uppdrag att påbörja rekrytering och utbildning av infobefäl till de 40 hemvärnsbataljonerna samt genomföra en pilotutbildning under senhösten i år. Criscom ansvarar för genomförandet av uppdraget.

För mer information se www.forsvarsutbildarna.se/bli-specialist eller kontakta kansliet på utbildning@forsvarsutbildarna.se

Foto: Criscom

**Anmäl ändrad
adress!**

Har du flyttat eller ska du byta adress? Se till att du får ditt nummer av Försvarsutbildarna utan avbrott! Gå in på www.forsvarsutbildarna.se – leta upp "Min medlemssida" och gör dina ändringar direkt på hemsidan.

